

**UNIVERZA V LJUBLJANI  
FAKULTETA ZA UPRAVO**

**Diplomsko delo  
visokošolskega programa**

**VSTOP IN PREBIVANJE TUJCEV V  
REPUBLIKI SLOVENIJI**

**Karmen Polonca Kristan**

**Ljubljana, januar 2011**

**UNIVERZA V LJUBLJANI  
FAKULTETA ZA UPRAVO**

DIPLOMSKO DELO VISOKOŠOLSKEGA PROGRAMA I. STOPNJE

**VSTOP IN PREBIVANJE TUJCEV V REPUBLIKI SLOVENIJI**

Kandidatka: Karmen Polonca Kristan

Vpisna številka: 04037912

Mentor: mag. Slavko DEBELAK

Ljubljana, januar 2011

## **IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA**

Podpisana Karmen Polonca Kristan, študentka po visokošolskem strokovnem študijskem programu Uprava – I stopnja, z vpisno številko 04037912, sem avtorica diplomskega dela z naslovom: »Vstop in prebivanje tujcev v Republiki Sloveniji«.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela,
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem poskrbela, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric navedena na seznamu virov, ki je stavni element predloženega dela in je zapisan v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti prenesena v predloženo delo in sem to tudi jasno zapisala v predloženem delu,
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del, bodisi v obliki citata bodisi v obliki skoraj dobesednega parafraziranja tujih del, bodisi v grafični obliki, s katerim so tuje misli oz. ideje predstavljene kot moje lastne – kaznivo po zakonu (Zakon o varstvu avtorstvu in sorodnih pravicah, Ur. list RS, št. 21/95), kršitev pa se sankcionira tudi z ukrepi po pravilih Univerze v Ljubljani in Fakultete za Upravo,
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatorstvo lahko predstavlja za predloženo delo in za moj status na Fakulteti za upravo,
- je elektronska oblika identična s tiskano obliko diplomskega dela ter soglašam z objavo dela v zbirki » Dela FU«.

Diplomsko delo je lektorirala: Meselina Ponikvar Verhovšek, univ. dipl. prev.

Ljubljana, 14. 1. 2011

## **POVZETEK**

Vsak tuji državljan, ki želi v Republiki Sloveniji prebivati dalj časa, mora pridobiti dovoljenje za prebivanje. Direktive Evropske unije in Zakon o tujcih podrobno urejajo pogoje za pridobitev glede na razlog/namen (zaposlitev, delo, združitev družine ali kak drug utemeljen razlog).

V svoji diplomski nalogi bom predstavila vrste dovoljenj, ki jih tujec lahko pridobi ob izpolnjevanju določenih z zakonom predpisanih pogojev, obenem pa bom navedla tudi vzroke za prenehanje dovoljenja za prebivanje.

Posebno poglavje v diplomskem delu bom namenila vstopu in prebivanju tujcev tretjih držav in državljanov držav članic Evropske unije na območju RS in njihovo dolžnost prijave in odjave začasnega oz. stalnega prebivališča.

Del diplomske naloge bo namenjen tudi integraciji tujcev, saj po mojem mnenju vključevanje v slovensko družbo ni samo odgovornost priseljencev, temveč se mora letem prilagoditi tudi družba sama.

Predstavila bom potne listine in osebne izkaznice za tujca ter predvidene novosti izdaje dovoljenj za prebivanje.

Zadnji del diplomskega dela pa bo namenjen evidenci tujcev v Republiki Sloveniji, saj omogoča vnos in obravnavo vlog za pridobitev dovoljenja za prebivanje ter povezavo z drugimi evidencami oz. registri v Republiki Sloveniji in zunaj nje.

### **Ključne besede:**

- tujec,
- vizum,
- register tujcev,
- integracije tujcev.

## **ABSTRACT**

### **ENTRY AND RESIDENCE OF FOREIGNERS IN THE REPUBLIC OF SLOVENIA**

Any foreign citizen who wishes to reside in the Republic of Slovenia for a longer period of time must acquire a residence permit. The conditions under which it can be obtained and purposes (employment, work, family reunion or any other well founded reason) are clearly defined in the EU directives and the Aliens Act.

In my thesis I am presenting different types of permits a foreigner can acquire when meeting specific conditions prescribed by law and I am also stating reasons for expiry of a residence permit.

I am dedicating a chapter of my thesis to entry and residence of third-country and EU Member States citizens in the area of the Republic of Slovenia and their duty to declare and renounce their permanent or temporary residence.

Furthermore, I am discussing integration of foreigners, since I believe immigrants are not solely responsible for social integration. It is the Slovenian society who needs to adjust to them, as well.

I am also describing passports and identity cards for foreigners and upcoming novelties in residence permits.

In the final section of the thesis, I am presenting the Register of foreigners in the Republic of Slovenia, which enables entering and processing of applications for the issue of residence permits and is interconnected with other registers in the Republic of Slovenia and abroad.

#### **KEYWORDS:**

- Alien, Foreigner,
- Visa,
- Register of foreigners,
- Integration of foreigners.

# KAZALO

|                                                                                                                             |             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| <b>IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA .....</b>                                                                            | <b>II</b>   |
| <b>POVZETEK.....</b>                                                                                                        | <b>III</b>  |
| <b>ABSTRACT.....</b>                                                                                                        | <b>IV</b>   |
| <b>SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC:.....</b>                                                                                     | <b>VIII</b> |
| <b>1 UVOD .....</b>                                                                                                         | <b>1</b>    |
| 1.1 METODE DE LA.....                                                                                                       | 1           |
| 1.2 OPREDELITEV POJMOV.....                                                                                                 | 2           |
| <b>2 VIZUM .....</b>                                                                                                        | <b>4</b>    |
| 2.1 VRSTE VIZUMOV .....                                                                                                     | 4           |
| 2.2 AZIL.....                                                                                                               | 6           |
| 2.3 INTEGRACIJE .....                                                                                                       | 7           |
| 2.4 PRAVNA UREDITEV .....                                                                                                   | 7           |
| 2.4.1 Zakon o tujcih .....                                                                                                  | 7           |
| 2.4.2 Zakon o prijavi prebivališča.....                                                                                     | 8           |
| 2.4.3 Zakon o zaposlovanju in delu tujcev .....                                                                             | 9           |
| <b>3 VSTOP TUJCEV V REPUBLIKO SLOVENIJO.....</b>                                                                            | <b>10</b>   |
| 3.1 VSTOP DRŽAVLJANOV TRETJIH DRŽAV V REPUBLIKO SLOVENIJO.....                                                              | 10          |
| 3.2 VSTOP DRŽAVLJANOV ČLANIC EVROPSKEGA GOSPODARSKEGA PROSTORA V REPUBLIKO SLOVENIJO .....                                  | 11          |
| 3.3 VSTOP DRUŽINSKIH ČLANOV DRŽAVLJANA DRŽAVE ČLANICE ALI SLOVENSKEGA DRŽAVLJANA....                                        | 11          |
| 3.4 ZAPUSTITEV DRŽAVE.....                                                                                                  | 12          |
| <b>4 PREBIVANJE TUJCEV V REPUBLIKI SLOVENIJI .....</b>                                                                      | <b>13</b>   |
| 4.1 PRIJAVA PREBIVALIŠČA PRISTOJNEMU ORGANU.....                                                                            | 14          |
| 4.2 PRIJAVA IN ODJAVA ZAČASNEGA PREBIVALIŠČA.....                                                                           | 14          |
| 4.3 PRIJAVA IN ODJAVA STALNEGA PREBIVALIŠČA .....                                                                           | 14          |
| 4.4 NEZAKONITO PREBIVANJE.....                                                                                              | 15          |
| 4.5 ODPOVED PREBIVANJA.....                                                                                                 | 15          |
| <b>5 VRSTE DOVOLJENJ ZA PREBIVANJE TUJCEV .....</b>                                                                         | <b>16</b>   |
| 5.1 DOVOLJENJE ZA PREBIVANJE ZA DRŽAVLJANE TRETJIH DRŽAV.....                                                               | 16          |
| 5.1.1 Pogoji za izdajo dovoljenja za prebivanje .....                                                                       | 16          |
| 5.1.2 Dovoljenje za prvo prebivanje.....                                                                                    | 17          |
| 5.1.3 Dovoljenje za prebivanje zaradi zaposlitve ali dela .....                                                             | 17          |
| 5.1.4 Dovoljenje za prebivanje zaradi opravljanja sezonskega dela in čezmejno opravljanje storitev z napotnimi delavci..... | 18          |
| 5.1.5 Dovoljenje za začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela.....                                          | 18          |
| 5.1.6 Dovoljenje za prebivanje zaradi študija.....                                                                          | 19          |
| 5.1.7 Dnevni delovni migranti .....                                                                                         | 19          |
| 5.1.8 Dovoljenje za začasno prebivanje zaradi združitve družine .....                                                       | 20          |
| 5.1.9 Podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje .....                                                                    | 21          |
| 5.1.10 Nadaljnje dovoljenje za prebivanje .....                                                                             | 22          |
| 5.2 DOVOLJENJE ZA STALNO PREBIVANJE ZA DRŽAVLJANE TRETJIH DRŽAV .....                                                       | 22          |

|                                                                                                                                    |           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 5.3 POTRDILA O PRIJAVI PREBIVANJA ZA DRŽAVLJANE DRŽAV ČLANIC EVROPSKEGA GOSPODARSKEGA PROSTORA – EGP.....                          | 23        |
| 5.3.1 Zaposlitev ali delo.....                                                                                                     | 24        |
| 5.3.2 Samozaposlitev ali izvajalec storitev .....                                                                                  | 24        |
| 5.3.3 Študij .....                                                                                                                 | 24        |
| 5.3.4 Drugi razlogi .....                                                                                                          | 24        |
| 5.3.5 Dovoljenje za stalno prebivanje za državljana države članice EGP .....                                                       | 24        |
| 5.3.6 Izdaja dovoljenja za začasno prebivanje v Sloveniji družinskemu članu državljana države EGP ali slovenskega državljana ..... | 25        |
| 5.3.7 Izdaja dovoljenja za stalno prebivanje.....                                                                                  | 26        |
| 5.4 ZAVRNITEV IZDAJE DOVOLJENJA ZA PREBIVANJE .....                                                                                | 26        |
| <b>6 PRENEHANJE DOVOLJENJA ZA PREBIVANJE .....</b>                                                                                 | <b>28</b> |
| 6.1 PRENEHANJE DOVOLJENJA ZA ZAČASNO PREBIVANJE DRŽAVLJANOM TRETJIH DRŽAV .....                                                    | 28        |
| 6.2 PRENEHANJE DOVOLJENJA ZA STALNO PREBIVANJE DRŽAVLJANOM TRETJIH DRŽAV .....                                                     | 28        |
| 6.3 PRENEHANJE PRIJAVE PREBIVANJA ZA DRŽAVLJANE EGP .....                                                                          | 28        |
| 6.4 RAZVELJAVITEV DOVOLJENJA ZA PREBIVANJE .....                                                                                   | 29        |
| <b>7 LISTINE TUJCEV .....</b>                                                                                                      | <b>30</b> |
| 7.1 POTNI LIST ZA TUJCA .....                                                                                                      | 30        |
| 7.2 OSEBNA IZKAZNICA ZA TUJCA .....                                                                                                | 32        |
| <b>8 PREDVIDENE NOVOSTI PRI IZDAJI DOVOLJENJ ZA TUJCE .....</b>                                                                    | <b>34</b> |
| 8.1 UVEDBA MODRE KARTE .....                                                                                                       | 34        |
| 8.2 INTEGRACIJSKI UKREPI .....                                                                                                     | 34        |
| 8.3 PROGRAM UČENJA SLOVENSKEGA JEZIKA.....                                                                                         | 35        |
| 8.4 PREIZKUS ZNANJA SLOVENSKEGA JEZIKA NA OSNOVNI RAVNI.....                                                                       | 35        |
| 8.5 NOVOSTI NA PODROČJU INTEGRACIJE TUJCEV V LETU – 2011.....                                                                      | 36        |
| 8.6 PRVI BREZPLAČNI IZPIT IZ ZNANJA SLOVENSKEGA JEZIKA NA OSNOVNI RAVNI ...                                                        | 37        |
| <b>9 REGISTER TUJCEV .....</b>                                                                                                     | <b>39</b> |
| <b>10 STATISTIČNA POROČILA NA PODROČJU TUJCEV .....</b>                                                                            | <b>42</b> |
| 10.1 ŠTEVILO DOVOLJENJ ZA PREBIVANJE, VELJAVNIH NA DAN 31. 12. 2009.....                                                           | 42        |
| 10.2 IZDANA DOVOLJENJA ZA ZAČASNO PREBIVANJE V LETU 2009.....                                                                      | 43        |
| 10.3 ŠTEVILO IZDANIH DOVOLJENJ ZA STALNO PREBIVANJE TUJCA V REPUBLIKI SLOVENIJI V LETU 2009 .....                                  | 46        |
| 10.4 INTEGRACIJA TUJCEV.....                                                                                                       | 47        |
| 10.5 STATISTIČNI PREGLED IZDANIH DOVOLJENJ ZA PREBIVANJE V LETU 2009 IN 2010 NA UPRAVNI ENOTI TRŽIČ.....                           | 48        |
| <b>11 ZAKLJUČEK .....</b>                                                                                                          | <b>51</b> |
| <b>LITERATURA .....</b>                                                                                                            | <b>53</b> |

## KAZALO PONAŽORITEV

### KAZALO SLIK

|                                                                                                                                                               |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Slika 1: Dovoljenje za prebivanje .....                                                                                                                       | 4  |
| Slika 2: Vizum .....                                                                                                                                          | 6  |
| Slika 3: Potrdilo o vloženi prošnji za podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje .....                                                                     | 21 |
| Slika 4: Vzorec potnega lista za tujca .....                                                                                                                  | 30 |
| Slika 5: Vloga za izdajo potnega lista in potrdilo o sprejemu vloge za tujca.....                                                                             | 31 |
| Slika 6: Osebna izkaznica za tujca.....                                                                                                                       | 33 |
| Slika 7: Register tujcev .....                                                                                                                                | 39 |
| Slika 8: Seznam vlog in odločitev v Registru tujcev.....                                                                                                      | 40 |
| Slika 9: Prikaz registrov.....                                                                                                                                | 41 |
| Slika 10: Grafični prikaz dovoljenj za prebivanje v zadnjih treh letih .....                                                                                  | 42 |
| Slika 11: Grafični prikaz izdanih dovoljenj za prebivanje glede na razlog/ namen.....                                                                         | 44 |
| Slika 12: Strukturni prikaz izdanih dovoljenj za začasno prebivanje .....                                                                                     | 44 |
| Slika 13: Grafični prikaz skupnega števila izdanih dovoljenj za začasno prebivanje v zadnjih treh letih glede na razlog oziroma namen.....                    | 45 |
| Slika 14: Strukturni prikaz dovoljenj za začasno prebivanje glede na državljanstvo tujcev .....                                                               | 45 |
| Slika 15: Grafični prikaz izdanih dovoljenj za stalno prebivanje v zadnjih treh letih .....                                                                   | 46 |
| Slika 16: Grafični prikaz po mesecih vključevanja tujcev v program učenja jezika in seznanjanja s slovensko kulturo, ter pristopi k opravljanju izpitov ..... | 47 |

### KAZALO TABEL

|                                                                                                                                                     |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Tabela 1: Izdana dovoljenja za prvo prebivanje glede na razlog/namen .....                                                                          | 43 |
| Tabela 2: Izdana dovoljenja za stalno prebivanje v zadnjih treh letih .....                                                                         | 46 |
| Tabela 3: Tabela po mesecih vključevanja tujcev v program učenja jezika in seznanjanja s slovensko kulturo, ter pristopi k opravljanju izpitov..... | 48 |
| Tabela 4: Izdana dovoljenja za začasno prebivanje na Upravni enoti Tržič v letu 2009....                                                            | 48 |
| Tabela 5: Izdana dovoljenja za stalno prebivanje na Upravni enoti Tržič v letu 2009 .....                                                           | 49 |



Tabela 6: Izdana dovoljenja za začasno prebivanje na Upravni enoti Tržič v letu 2010....49

Tabela 7: Izdana dovoljenja za stalno prebivanje na Upravni enoti Tržič v letu 2010 .....49

## **SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC:**

|      |                                       |
|------|---------------------------------------|
| EU   | Evropska unija                        |
| DKP  | Diplomatsko konzularno predstavništvo |
| MNZ  | Ministrstvo za notranje zadeve        |
| RS   | Republika Slovenija                   |
| SSKJ | Slovar slovenskega knjižnega jezika   |

# 1 UVOD

Veliko je razlogov, zakaj nekateri ljudje zapustijo svoj dom in odidejo iz svoje domovine. Migracije vsekakor niso nov pojav, saj nas spremljajo že od začetka naših dni. Ljudje so se v zgodovini mnogokrat selili. Največkrat zaradi želje po boljšem življenju, pogosto pa tudi zaradi katastrof, ki sta jih je povzročila narava ali človek.

Marsikdo išče delo, nov dom ali varen prostor zunaj države, kjer so se rodili. Za mnoge manj razvite države emigracije povzročajo družbene krize, ki spremljajo njihovo modernizacijo in vključevanje na svetovni trg. Porast prebivalstva in selitev ljudi s podeželja v mesta prinaša presežke prebivalstva, manjše zaposlitvene možnosti in slabe socialne razmere. Vse to povzroča selitev ljudi zunaj meja svoje države. Oblike so lahko različne: ljudje se selijo kot fizični delavci, visoko kvalificirani delavci, podjetniki, begunci ali kot družinski člani predhodnih migrantov.

Ne glede na to ali odidejo prostovoljno ali pod prisilo, za vse velja, da potrebujejo za normalno življenje neki dohodek, torej si morajo v državi, v katero prihajajo, pridobiti zaposlitev ali delo.

Slovenija je bila v preteklosti močno vključena v mednarodne in meddržavne migracije. V obdobju Jugoslavije so potekale med republikami SFRJ zelo intenzivne migracije, saj je skupna država zagotavljala svobodna migracijska gibanja. Po osamosvojitvi Republike Slovenije sta bila sprejeta Zakon o državljanstvu in Zakon o tujcih, s katerima je bilo treba urediti pravni položaj vseh nedržavljanov Republike Slovenije. V tem obdobju je v Sloveniji ostalo mnogo delavcev iz nekdanje Jugoslavije, ki so bili že zaposleni v Sloveniji in ki so ob razpadu Jugoslavije to zaposlitev želeli obdržati. Nekatere so vodili ekonomski razlogi, druge združitev družine, in so sprejeli slovensko državljanstvo. Prav tako so si v tem času novi priseljenci iz držav nekdanje Jugoslavije za ciljno državo izbrali Slovenijo, v kateri so si želeli najti zaposlitev ali delo in si zagotoviti boljše življenje.

Slovenija je s 1. 5. 2004 postala polnopravna članica Evropske unije. Z njenim vstopom je naraslo tudi zanimanje tujcev za prebivanje v naši državi, kar se je izkazalo s povečanjem vlog za izdajo dovoljenj za prebivanje, tako na diplomatsko-konzularnih predstavništvi, kot tudi na upravnih enotah, predvsem iz razloga zaposlitve ali dela.

## 1.1 METODE DE LA

Zbiranje podatkov za diplomsko delo je potekalo predvsem s pomočjo dveh metod. Teoretični del je nastal na podlagi študije, dokumentacije ter zakonodaje in predpisov s področja prebivanja tujcev. Druga metoda pa je pregled statističnih podatkov izdanih dovoljenj začasno in stalno prebivanje.

## 1.2 OPREDELITEV POJMOV

Pojma tujec in migracije se pogosto zamenjuje, zato bom najprej opredelila njun natančen pomen.

»**Tujec** je vsakdo, ki nima državljanstva Republike Slovenije« (Zakon o tujcih, Uradni list RS, št. 64/2009). Takšno opredelitev vsebuje Zakon o tujcih, ki pa v nekaterih primerih določa posebno ureditev za tujce:

- za osebe brez državljanstva – apatride,
- za osebe, ki so prosile za azil, ali jim je bil priznan status begunca,
- za osebe, ki v Republiki Sloveniji uživajo zaščito po Zakonu o začasnem zatočišču,
- za osebe, ki so po mednarodnem pravu privilegirane in uživajo imuniteto.

Opredelitev se veže izključno na državljanstvo določene osebe in je splošno sprejeta v vseh državah Evropske unije kot tudi v mednarodnih aktih. Za status tujca ni pomembno, katere narodnosti ali porekla je oseba niti ali oseba nima državljanstva nobene druge države.

**Apatridi** so osebe, ki jih nobena država ne šteje za svoje državljane.

**Državljeni tretjih držav** so tujci, ki nimajo državljanstva Evropske unije. V največji meri so to državljani držav nekdanje Jugoslavije.

**Državljeni Evropske unije** pa so tujci, ki prihajajo iz območja evropskega gospodarskega prostora.

**Rezident za daljši čas** je tujec, ki ni državljan države Evropske unije in ima v državi članici Evropske unije dovoljenje za stalno ali dolgotrajno prebivanje, izdano z veljavnostjo najmanj pet let na predpisanem obrazcu Evropske unije o enotni obliki dovoljenja za prebivanje za državljane tretjih držav.

**Migracije** oz. selitve so opredeljene kot prostorski premik prebivalcev ali selivcev iz odselitvenega v priselitveno območje, zato označujejo prostorsko mobilnost prebivalstva. Znanih je več vrst migracij; govorimo lahko o notranjih in zunanjih (cilj je nova država), začasnih ali stalnih (cilj je novo prebivališče). Ločimo pa tudi organizirane in neorganizirane selitve, prostovoljne ali prisilne zaradi vzrokov, povezanih z odločitvami oblasti, vojn, naravnih nesreč itd. Spremembe kraja bivanja izzovejo pomembne družbene spremembe: spremembe družbenih odnosov, interakcijskih sistemov, družbenih skupin, institucij, norm vrednot, kulture, identitete idr.

**Begunec** je oseba, ki (z)beži pred nevarnostjo ali neprijetnostjo (SSKJ, 2000, str. 38). Begunec je oseba, ki ji je priznana pravica do azila. Prvi člen Ženevske konvencije pa

določa, da se izraz "begunec" uporablja za osebo, ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem, osnovanem na rasi, veri, narodni pripadnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali določenemu političnemu prepričanju, nahaja zunaj države, katere državljan je, in ne more ali zaradi takšnega strahu noče uživati varstva te države, ali osebo, ki nima državljanstva, in se nahaja zunaj države, kjer je imela običajno prebivališče, pa se zaradi takšnih dogodkov ne more ali noče zaradi omenjenega strahu vrniti v to državo." (Konvencija o statusu beguncev v *Pravni dokumenti o zaščiti tujcev, prosilcev azila in beguncev*, 1999, str. 5).

## 2 VIZUM

Vizum je dokument, izdan s strani države in dovoljuje posamezniku vstop v državo. Podaja časovno omejitev bivanja v državi kot tudi namen obiska. Vizum se ponavadi izda v obliki nalepke, ki se nalepi v potno listino. Podatkov v izdanem vizumu ni mogoče spreminjati.

Vizum mora vsebovati podatke:

- vrsta vizuma,
- rok veljavnosti,
- trajanje bivanja v državi,
- število vstopov,
- namen obiska,
- osebni podatki osebe, ki ji je vizum izdan,
- fotografija, priložena vlogi za izdajo vizuma, ki kaže pravo podobo osebe, ki ji je vizum izdan (Zakon o tujcih, Uradni list RS, št. 64/2009).

Od številnih vrst vizumov so najpomembnejši tranzitni, turistični, delovni, študijski in diplomatski vizum.

**Slika 1: Dovoljenje za prebivanje**



Vir: Interni obrazec

### 2.1 VRSTE VIZUMOV

Poznamo štiri različne vrste vizumov: letališki tranzitni vizum (vizum A), tranzitni vizum (vizum B), vizum za kratkoročno bivanje (vizum C) in vizum za dolgoročno bivanje (vizum

D in vizum D+C).

### **Letališki tranzitni vizum – vizum A**

Tujci, ki med vmesnim pristankom na letališču v Republiki Sloveniji ne zapustijo letališkega prostora ali letala, ne potrebujejo vizuma. Izjemoma lahko Vlada z uredbo določi, da zaradi interesov države, zaradi zatiranja organiziranega kriminala ali zaradi odnosov z drugimi državami potrebujejo državljani določenih držav ali potniki na določenih smereh za tranzit letališki tranzitni vizum (Ztuj, 15. člen).

### **Tranzitni vizum - vizum B**

Tranzitni vizum se izda tujcu za enkratno ali dvakratno, izjemoma tudi večkratno potovanje preko državnega ozemlja Slovenije iz določene tuje države v določeno tretjo državo, pri čemer lahko ob vsakem potovanju ostane v Republiki Sloveniji največ pet dni, veljavnost vizuma pa ne sme biti daljša od šestih mesecev.

Tranzitni vizum se lahko izda samo, če tujec dokaže, da ima zagotovljen vstop v državo, v katero bo vstopil iz Republike Slovenije (Ztuj, 16. člen).

### **Vizum za kratkoročno bivanje – vizum C**

Izda se za enkratni ali večkratni vstop v državo, pri čemer niti enkratno neprekinjeno bivanje niti skupno trajanje zaporednih bivanj v Republiki Sloveniji ne sme biti daljše od 90 dni v šestih mesecih, šteto od dneva prvega vstopa. Vizum za kratkoročno bivanje lahko Ministrstvo za zunanje zadeve po vstopu tujca v državo podaljša, pri čemer skupna dolžina dovoljenega bivanja tujca v državi na podlagi izdanega in podaljšanega vizuma ne sme biti daljša od 90 dni v šestih mesecih (Ztuj, 17. člen).

Slika 2: Vizum



V kolikor imetnik vizuma izkoristi dovoljeno število dni bivanja (3) ali dovoljeno število vstopov (4), postane vizum neveljaven. To se zgodi kljub temu, da vizum morebiti časovno (1,2) še vedno velja.

V polju 3 je opredeljeno **dovoljeno število dni bivanja**. To pomeni, da se lahko imetnik vizuma zadržuje na ozemlju Republike Slovenije največ toliko dni kot je navedeno v tem polju, pri čemer pa mora biti vizum časovno še vedno veljaven. Oznaka "MULT" ali "N" v polju, ki opredeljuje **dovoljeno število vstopov (4)** pomeni, da lahko imetnik v času veljavnosti vizuma neomejeno vstopa na ozemlje Republike Slovenije. Vizum se lahko izda tudi samo za en ali dva vstopa. V tem primeru je v tem polju vpisana številka 1 oziroma 2.

V polju **vrsta vizuma (5)** so lahko naslednje vrednosti: A (letalski tranzitni vizum), B (tranzitni vizum), C (vstopni vizum) in D (vizum za dolgoročno bivanje). V primeru izdaje tranzitnega vizuma (B) se **dovoljeno število dni bivanja (3)** šteje za **vsako** dovoljeno tranzitiranje preko ozemlja Republike Slovenije.

Vir: (Ministrstvo za zunanje zadeve, 2010)

## Vizum za dolgoročno bivanje – vizum D in D+C

Vlada Republike Slovenije z uredbo določi primere, v katerih se tujcu lahko izda vizum tudi za bivanje, daljše od 90 dni v šestih mesecih – vizum za dolgoročno bivanje (vizum D) in vizum za dolgoročno bivanje, ki hkrati velja tudi kot vizum za kratkoročno bivanje (vizum D+C), pogoje za izdajo vizuma, čas veljavnosti vizuma in razloge, zaradi katerih veljavnost vizuma za dolgoročno bivanje preneha pred potekom časa, za katerega je bil izdan (Ztuj, 17. člen).

## 2.2 AZIL

Slovar slovenskega knjižnega jezika določa pomen azila kot zaščito, zatočišče, ki ga daje tuja država političnemu emigrantu (SSKJ, 2000, str. 29). Pravica do azila je univerzalna človekova pravica. Azil se podeljuje izključno na podlagi preganjanja zaradi rase, narodne pripadnosti, vere in političnega prepričanja, in ne zaradi ekonomskih razlogov. Azil je dovoljenje za stalno prebivanje, kar pomeni, da se osebi, ki je za azil zaprosila, ni treba vrniti v državo, kjer bi bila izpostavljena preganjanju. Je zatočišče pred državo preganjanja.

Prosilec za azil je oseba, ki je vložila prošnjo za azil. Tujec se od trenutka, ko izjavi, da želi zaprositi za azil, obravnava kot prosilec za azil, čeprav uradno še ni vložil prošnje za azil. Ta status traja, dokler oseba ne dobi pravnomočne odločbe o ugodni razrešitvi oz.

zavrnitvi prošnje za pridobitev statusa azila. Dodelitev azila pomeni, da se določeni osebi prizna pravica do azila oz. status begunca, ne pa, da bi takšno priznanje šele naredilo določeno osebo za begunca.

Slovenski Zakon o azilu je bil sprejet 30. julija 1999. Določa načela, pogoje in postopek za pridobitev azila, prenehanje azila ter status, pravice in dolžnosti beguncev v Republiki Sloveniji.

## **2.3 INTEGRACIJE**

Tako kot druge države Evropske unije tudi Republika Slovenija zagotavlja možnosti za vključevanje – integracijo tujcev, ki imajo v Republiki Sloveniji dovoljenje za prebivanje, v kulturno, gospodarsko in družbeno življenje. Politika vključevanja temelji na načelih in vrednotah enakopravnosti, svobode in sodelovanja. Uspešno vključevanje v slovensko družbo ni samo odgovornost priseljencev, temveč je nujno, da se prilagodi tudi družba sama. Programi vključevanja državljanov tretjih držav, ki živijo in delajo v državah Evropske unije, v zadnjih letih pridobivajo čedalje večji pomen tudi v Sloveniji.

## **2.4 PRAVNA UREDITEV**

Osamosvojitve Slovenije je zahtevala zakonsko ureditev položaja že zaposlenih delavcev iz drugih delov nekdanje Jugoslavije, ki niso pridobili slovenskega državljanstva, in ureditev novega zaposlovanja tujcev, kjer je bilo treba upoštevati bistveno spremenjene okoliščine na trgu dela.

### **2.4.1 Zakon o tujcih**

Prvi slovenski Zakon o tujcih je začel veljati leta 1991. Urejal je zadeve v zvezi z izdajanjem vizuma. Delovni ali poslovni vizum je veljal kot dovoljenje za začasno prebivanje tujcev, ki so delali na območju Republike Slovenije. Oba vizuma sta bila izdana za čas trajanja delovnega razmerja oziroma za čas opravljanja dejavnosti, za katero je bil vizum izdan (Ivan Žužek, Zaposlovanje tujcev I, Gospodarski vestnik Ljubljana 1992/47, str. 78).

Njegove pomanjkljivosti pa se kažejo predvsem v neurejenem pravnem položaju državljanov nekdanje Jugoslavije, ki se niso odločili za državljanstvo Republike Slovenije ali pa jim je bila prošnja za sprejem v državljanstvo zavrnjena.

Zakon o tujcih, ki je bil tudi eden od osamosvojitvenih zakonov Republike Slovenije in je začel veljati 25. 6. 1991, je določal, da za državljane SFRJ, ki so državljani druge republike in v roku šestih mesecev od uveljavitve Zakona o državljanstvu Republike Slovenije ne



zaposijo za sprejem v državljanstvo RS po 40. členu navedenega zakona ali jim je izdana negativna odločba, začnejo veljati določbe Zakona o tujcih dva meseca po preteku roka, v katerem bi lahko zaprosili za sprejem v državljanstvo RS, oziroma od dokončnosti odločbe. Glede na navedeno zakonsko določbo, so za državljane drugih republik nekdanje SFRJ, ki niso zaprosili za sprejem v državljanstvo RS po 40. členu Zakona o državljanstvu Republike Slovenije, določbe Zakona o tujcih začele veljati 26. 2. 1992. Od takrat dalje pa bi si morali za nadaljnje prebivanje v RS urediti dovoljenje za prebivanje v skladu z Zakonom o tujcih.

Področje migracijskih tokov se je pričelo spreminjati, ko je Republika Slovenija leta 1996 podpisala pridružitveni sporazum z Evropsko unijo in pričela z izvajanjem postopkov pravnega usklajevanja zakonodaje z zakonodajo Evropske unije.

Novi Zakon o tujcih, ki je bil sprejet leta 1999, je uvedel drugačen pristop k pravnemu urejanju problematike tujcev, predvsem zaradi prilagajanja slovenske zakonodaje evropskemu pravnemu redu na tem področju, saj je Republika Slovenija postala polnopravna članica Evropske unije. Z novim zakonom sta bila odpravljena dva vizuma, in sicer poslovni in delovni. Nadomestilo ju je dovoljenje za prebivanje. Tujec tako poleg delovnega dovoljenja potrebuje tudi dovoljenje za prebivanje iz razloga zaposlitve ali dela.

#### **2.4.2 Zakon o prijavi prebivališča**

Zakon o prijavi prebivališča določa, da mora tujec, ki ima dovoljenje za prebivanje v Republiki Sloveniji, pri pristojnem organu prijaviti začasno oziroma stalno prebivališče.

Državljanji države članice Evropske unije se morajo za bivanje, krajše od treh mesecev, v Republiki Sloveniji prijaviti na najbližji policijski postaji. Če v Republiki Sloveniji prebivajo dlje od treh mesecev, pa potrebujejo potrdilo o prijavi prebivanja. Potrdilo o prijavi prebivanja izda upravna enota, na območju katere namerava državljan države članice Evropske unije prebivati. Tujec, ki ima veljavno dovoljenje za prebivanje ali potrdilo o prijavi prebivanja v Republiki Sloveniji, vendar v Republiki Sloveniji nima prijavljenega stalnega oziroma začasnega prebivališča, mora začasno prebivališče prijaviti v treh dneh od vročitve dovoljenja za začasno prebivanje tujca ali potrdila o prijavi prebivanja v Republiki Sloveniji, odjaviti pa pred odselitvijo.

Tujec, ki nima dovoljenja za prebivanje v Republiki Sloveniji in se ne nastani v nastanitvenih objektih, se mora prijaviti pri pristojni policijski postaji v roku treh dni od prehoda državne meje oziroma spremembe nastanitve.

Začasno prebivališče prijavi pri pristojni upravni enoti, na območju katere bo začasno prebival. Tujec mora upravni enoti posredovati enake podatke kot stanodajalec, dolžan pa je priložiti še veljavno dovoljenje za prebivanje in dokazilo da ima pravico bivanja na naslovu, ki ga prijavlja. Kot dokazilo o pravici prebivanja pa se šteje najemna ali

podnajemna pogodba in pisno soglasje lastnika ali solastnikov stanovanja (Zakon o prijavi prebivališča, Uradni list RS, št. 2007/111).

### **2.4.3 Zakon o zaposlovanju in delu tujcev**

Po osamosvojitvi leta 1991 je Republika Slovenija uredila status tujcev na trgu dela z Zakonom o zaposlovanju tujcev. Zakon, ki je stopil v veljavo leta 1992, je določal, da je temeljni pogoj za zaposlovanje tujca delovno dovoljenje, medtem ko je ločeval delovno dovoljenje na vlogo delodajalca in delovno dovoljenje na vlogo tujca. Zakon je urejal novo zaposlovanje in delo tujcev v Republiki Sloveniji kot tudi status že zaposlenih delavcev iz tujih držav.

Leta 2000 pa je bil sprejet še sedaj veljavni Zakon o zaposlovanju in delu tujcev, ki je bil v celoti uveljavljen z januarjem 2001. Novi zakon odpravlja pomanjkljivosti, ki so se pokazale ob izvajanju starega zakona. Ureja področje zaposlovanja tujih delavcev ob upoštevanju sprejetih načel politike zaposlovanja v državah članicah Evropske unije.

Medtem ko je prejšnji zakon urejal le opravljanje dela na podlagi pogodbe o zaposlitvi in pogodbe o delu, novi zakon zajema tudi druge oblike dela tujcev (čezmejno izvajanje storitev tujih podjetij z napotenimi delavci, delo poslovnih delavcev, znanstvenikov, umetnikov, športnikov itd.). Poleg tega navaja tiste vrste tujcev, za katere zakon ne velja (npr. za tujce z začasnim zatočiščem, tujce z imuniteto, duhovnike itd.). Poudariti je treba tudi, da Zakon o zaposlovanju in delu tujcev ne velja za državljane držav članic Evropske unije, saj je vzajemno omogočen prost dostop do trga dela in zaposlovanja.

Zakon o zaposlovanju in delu tujcev ločuje med novim zaposlovanjem tujcev, pri čemer so postopki pri izdaji delovnega dovoljenja strožji, in med urejanjem statusa tistih tujcev, ki so v Sloveniji zaposleni že dalj časa. Zakon opredeljuje tri tipe delovnih dovoljenj:

- dovoljenje za zaposlitev,
- dovoljenje za delo in
- osebno delovno dovoljenje.

Pogoji zaposlovanja so bistveno strožji, saj se delodajalca, ki zaposli tujega delavca, dodatno preverja. Zakon je podrobneje opredelil kršitve pri zaposlovanju in določil strožje kazni in nadzor nad kršitvami. Kršitelji nimajo pravice pridobiti novih delovnih dovoljenj za zaposlovanje tujcev.

Zakon o zaposlovanju in delu tujcev je določil tudi obveznost prijave začetka in konca dela tujcev zaradi natančnejše evidence zaposlenih tujcev. Evidenco zaposlenih tujih državljanov v Republiki Sloveniji vodi Zavod za zaposlovanje Republike Slovenije.

## **3 VSTOP TUJCEV V REPUBLIKO SLOVENIJO**

Vsak, ki želi vstopiti v Republiko Slovenijo, se mora podrediti mejni kontroli, ki je obvezna za vse potnike. Osnovni cilj mejne kontrole je preprečiti prihod v Slovenijo:

- tujcem, katerih bivanje bi bilo nezakonito ali povezano z izvajanjem kaznivih dejanj ali prekrškov in
- tistim, ki bi vstop zlorabili za nezakoniti odhod v drugo državo.

### **3.1 VSTOP DRŽAVLJANOV TRETJIH DRŽAV V REPUBLIKO SLOVENIJO**

Tujec lahko vstopi v Republiko Slovenijo le na za to določenih mejnih prehodih. Za vstop v državo mora imeti poleg veljavne potne listine tudi vizum ali dovoljenje za prebivanje, če ni z zakonom ali mednarodnim sporazumom drugače določeno.

Tujci državljani tako imenovanih tretjih držav lahko v Republiko Slovenijo vstopijo tudi zaradi turističnega, poslovnega ali osebnega obiska. Vizum pridobijo na diplomatsko-konzularnih predstavništvih Republike Slovenije v tujini, in sicer pred vstopom v državo. Iz enakih razlogov lahko vstopijo in tu določen čas tudi prebivajo le z veljavnim biometričnim potnim listom, če so državljani tiste države, ki za vstop v Republiko Slovenijo ne potrebuje vizuma. Čas bivanja je zakonsko določen, in sicer največ 90 dni v šestih mesecih od dneva prvega vstopa.

Schengenska izvedbena konvencija, ki od 21. 12. 2007 velja tudi za Republiko Slovenijo, določa pogoje za gibanje na območju držav pogodbenic Schengenskega sporazuma za tujce in državljane tretjih držav, ki so pridobili vizum ali dovoljenje za prebivanje v eni od držav pogodbenic.

V primeru, da je tujec imetnik enotnega vizuma, ki ga je izdala država pogodbenica Schengenskega sporazuma, in ima veljavno potno listino, lahko v času veljavnosti vizuma vstopi v Republiko Slovenijo in v njej do treh mesecev tudi prebiva, če izpolnjuje z zakonom določene pogoje za vstop:

- ima zagotovljena sredstva za preživljanje,
- izkaže namen prebivanja v državi,
- ne predstavlja nevarnosti za javni red, nacionalno varnost ali mednarodne odnose katerekoli države pogodbenice.

Tujec, ki je državljan tretje države in ima v drugi državi članici Evropske unije status rezidenta za daljši čas, lahko v Republiko Slovenijo vstopi ne glede na namen prebivanja s potnim listom in dovoljenjem za prebivanje. Tu lahko prebiva tri mesece od dneva vstopa oziroma do poteka veljavnosti dovoljenja, če je le ta krajša.

### **3.2 VSTOP DRŽAVLJANOV ČLANIC EVROPSKEGA GOSPODARSKEGA PROSTORA V REPUBLIKO SLOVENIJO**

Državljeni druge države članice evropskega gospodarskega prostora lahko v Republiko Slovenijo vstopijo z veljavno osebno izkaznico ali veljavnim potnim listom in ne potrebujejo dovoljenja za vstop (to je vizuma ali dovoljenja za prebivanje), in sicer ne glede na namen, s katerim vstopajo v našo državo.

Prve tri mesece po vstopu lahko državljani druge države članice evropskega gospodarskega prostora prebivajo brez prijave prebivanja, vendar tudi za njih velja dolžnost t. i. policijske prijave, ki je opredeljena v Zakonu o prijavi prebivališča.

Za daljše bivanje pa morajo pred potekom dovoljenja trimesečnega prebivanja pri upravni enoti, na območju katere prebivajo, prijaviti prebivanje. To pomeni, da mora tujec, državljan Evropske unije, vložiti prošnjo za izdajo potrdila o prijavi prebivanja.

### **3.3 VSTOP DRUŽINSKIH ČLANOV DRŽAVLJANA DRŽAVE ČLANICE ALI SLOVENSKEGA DRŽAVLJANA**

Družinski član državljana EGP ali slovenskega državljana, ki je državljan EGP, lahko vstopi v Slovenijo z veljavno osebno izkaznico ali veljavnim potnim listom, ne glede na namen prebivanja. Enako kot državljan EGP lahko na območju Slovenije prebiva tri mesece brez prijave prebivanja, mora pa se v roku treh dni po prehodu državne meje prijaviti na pristojni policijski postaji.

Družinski član državljana EGP ali slovenskega državljana, ki ni državljan EGP, lahko vstopi v Slovenijo z veljavnim potnim listom in vizumom, razen če je državljan države, s katero je Slovenija ukinila vizume, ali z veljavnim potnim listom in dovoljenjem za prebivanje, izdanim s strani druge države članice EU. Družinskemu članu, ki ni državljan EGP, se izda dovoljenje za začasno prebivanje, če je družinski član državljana EGP, ki v Sloveniji prebiva na podlagi izdanega potrdila o prijavi prebivanja, ali slovenskega državljana, ki ima v Sloveniji prijavljeno prebivališče.

Družinski član, ki je v Slovenijo vstopil na podlagi osebne izkaznice, potnega lista ali potnega lista in dovoljenja za prebivanje, izdanega s strani druge države članice EU, lahko prebiva na območju Slovenije brez dovoljenja za prebivanje tri mesece od dneva vstopa v državo oziroma do poteka veljavnosti dovoljenja, če je ta krajša, družinski član, ki je v Slovenijo vstopil z vizumom, pa do poteka veljavnosti vizuma. Če želi družinski član, ki ni državljan EU, prebivati dlje kot tri mesece, oziroma dlje kot velja vizum ali dovoljenje za prebivanje, mora pred potekom dovoljenega prebivanja zaprositi za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje za družinskega člana državljana EGP.

### **3.4 ZAPUSTITEV DRŽAVE**

Tujci svobodno zapuščajo Republiko Slovenijo v skladu z zakonom. Tujcu se ne dovoli izstop iz države, če je zoper njega uveden kazenski postopek, postopek za prekršek ali kakšen drug postopek, v katerem je potrebna njegova navzočnost, in to zahteva organ, ki vodi postopek.

## **4 PREBIVANJE TUJCEV V REPUBLIKI SLOVENIJI**

S prebivanjem razumemo daljše prebivanje ali celo stalno naselitev tujca v naši državi. (Debelak, 2008, str. 149).

Prebivanje tujcev v naši državi je lahko začasno ali stalno. O začasnem prebivanju tujca govorimo, kadar je njegovo bivanje časovno omejeno in vezano na določen namen, stalno prebivanje pa traja nedoločen čas in ni omejeno z nikakršnim posebnim namenom prebivanja.

Tujec, ki na podlagi zakona ali mednarodnega sporazuma ali sklepa Vlade Republike Slovenije za vstop v državo in bivanje ne potrebuje vizuma, lahko v Republiko Slovenijo vstopa in v njej biva največ 90 dni v šestih mesecih, šteto od dneva prvega vstopa, z enakimi nameni, kot so dovoljeni tujcem, ki morajo imeti vizum.

Dovoljenja, ki se izdajajo tujcem za daljše bivanje v državi, imenujemo bivalni naslov ali dovoljenje za prebivanje tujca, ki ga izda pristojni organ v skladu z zakonom.

Pri bivalnih naslovih pa je prav namen prebivanja, zaradi katerega se dovoljenje izda, zelo natančno določen. Od konkretnega namena je pogosto odvisno tudi to, za koliko časa se dovoljenje izda oz. koliko časa se tujcu dovoli prebivanje v državi.

Če tujec želi prebivati v Republiki Sloveniji, mora ustrezno utemeljiti namen svojega prebivanja in dokazati, da izpolnjuje pogoje za izdajo dovoljenja za prebivanje.

Za začasno naselitev v Sloveniji potrebujejo tujci dovoljenje za začasno prebivanje, pri čemer morata biti namen in čas ustrezno usklajena.

Za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji pa potrebujejo tujci dovoljenje za stalno prebivanje. To dovoljenje je časovno neomejeno in ni vezano na poseben namen. Da tujec pridobi dovoljenje za stalno prebivanje, mora izpolnjevati pogoj petletnega neprekinjenega prebivanja v Republiki Sloveniji na podlagi dovoljenj za začasno prebivanje.

Tujec lahko ostane v državi toliko časa, kolikor mu je to dovoljeno z vizumom, dovoljenjem za prebivanje, sklepom Vlade Republike Slovenije ali zakonom oziroma mednarodnim sporazumom.

Tujec mora zapustiti Republiko Slovenijo pred potekom časa, za katerega mu je bil izdan vizum, če tako odloči pristojni organ.

#### **4.1 PRIJAVA PREBIVALIŠČA PRISTOJNEMU ORGANU**

Za prijavo oziroma odjavo stalnega prebivališča, prijavo spremembe naslova stanovanja in prijavo oziroma odjavo začasnega prebivališča je pristojna upravna enota, ne glede na to, kje ima posameznik prijavljeno stalno ali začasno prebivališče ali ga prijavlja (ZPPreb, 5. člen).

#### **4.2 PRIJAVA IN ODJAVA ZAČASNEGA PREBIVALIŠČA**

Tujec, ki ima veljavno dovoljenje za prebivanje v Republiki Sloveniji, mora na upravni enoti prijaviti začasno prebivališče v roku treh dni po prihodu v kraj prebivanja, odjaviti pa pred odselitvijo.

Začasno prebivališče se prijavi oziroma odjavi na obrazcu za prijavo oziroma odjavo začasnega prebivališča.

Upravna enota izda tujcu potrdilo o prijavi oziroma odjavi začasnega prebivališča.

Tujec mora ob prijavi oziroma odjavi začasnega prebivališča predložiti dokazilo o pravici prebivanja na naslovu, ki ga prijavlja, in te podatke (ZPPreb, 12. člen):

- priimek in ime,
- EMŠO oziroma datum rojstva in spol, če ta ni določena,
- državljanstvo,
- datum prijave, odjave oziroma spremembe.

#### **4.3 PRIJAVA IN ODJAVA STALNEGA PREBIVALIŠČA**

Stalno prebivališče in spremembo naslova stanovanja mora tujec prijaviti upravni enoti, kadar se v nekem naselju stalno naseli ali spremeni naslov stanovanja; odjaviti pa v primeru, kadar se stalno odseli z območja Republike Slovenije.

Stalno prebivališče oziroma spremembo naslova stanovanja je treba prijaviti v osmih dneh od naselitve oziroma od vročitve dovoljenja za stalno prebivanje tujca, odjaviti pa pred odselitvijo.

Upravna enota izda tujcu potrdilo o prijavi oziroma odjavi stalnega prebivališča (ZPPreb, 6. člen).

#### **4.4 NEZAKONITO PREBIVANJE**

Tujec, ki nezakonito prebiva v Republiki Sloveniji, mora državo zapustiti nemudoma oziroma v roku, ki mu je bil postavljen.

Da tujec nezakonito prebiva v Republiki Sloveniji, se šteje, če:

- je nedovoljeno vstopil,
- mu je bil razveljavljen vizum ali je pretekel rok, za katerega je bil izdan, ali prebiva v Republiki Sloveniji v nasprotju z vstopnim naslovom oziroma mu je potekel čas, ko na podlagi zakona ali mednarodnega sporazuma lahko prebiva v Republiki Sloveniji;
- nima dovoljenja za prebivanje ali je dovoljenje prenehalo veljati.

Tujec, ki je pravočasno vložil prošnjo za podaljšanje dovoljenja za prebivanje ali za izdajo nadaljnega dovoljenja, sme ostati v državi, dokler o njegovi prošnji ni odločeno, o čemer se mu izda posebno potrdilo, ki velja kot dovoljenje za začasno prebivanje do odločitve o prošnji.

Pri določanju roka, v katerem mora tujec zapustiti državo, mora organ, ki izda odločbo, upoštevati čas, v katerem tujec to lahko stori, pri čemer ta rok ne sme biti daljši od treh mesecev.

#### **4.5 ODPOVED PREBIVANJA**

Tujcu, ki ima v Republiki Sloveniji dovoljenje za stalno prebivanje, se lahko prebivanje odpove:

- če je bil s pravnomočno sodbo obsojen zaradi kaznivega dejanja na nepogojno zaporno kazen, daljšo od treh let,
- če obstaja utemeljen sum, da bi lahko ogrožal varnost države, javno varnost ali mir.

Tujcu, ki sicer zakonito prebiva v Republiki Sloveniji, se lahko, razen iz razlogov, določenih v prejšnjem odstavku, prebivanje odpove, če:

- prebiva v nasprotju z namenom, zaradi katerega mu je bilo dovoljenje izdano,
- ogroža javni red in mir,
- zavrača izpolnjevanje odločitev državnih organov,
- je bil obsojen za kaznivo dejanje na nepogojno zaporno kazen, daljšo od treh mesecev,
- ostane brez sredstev za preživljanje in mu preživljanje za čas prebivanja v Republiki Sloveniji ni kako drugače zagotovljeno.



## **5 VRSTE DOVOLJENJ ZA PREBIVANJE TUJCEV**

### **5.1 DOVOLJENJE ZA PREBIVANJE ZA DRŽAVLJANE TRETJIH DRŽAV**

Dovoljenje za prebivanje pomeni dovoljenje za vstop in bivanje v Republiki Sloveniji za določen čas in določen namen ali bivanje za nedoločen čas.

Tujec, ki pride na območje Republike Slovenije z veljavnim potnim listom, sme bivati v njej toliko časa, kolikor mu to dovoljuje izdani vizum, če z mednarodno pogodbo ni drugače določeno. Tujec, ki pride s turistično prepustnico ali samo osebno izkaznico, pa sme pri nas bivati največ trideset dni.

Državljan tretje države, ki želi v Sloveniji prebivati dalj časa, kot je to mogoče na podlagi vizuma, ali ki želi vstopiti in prebivati iz drugačnih razlogov, kot je to mogoče na podlagi vizuma, mora imeti dovoljenje za prebivanje (Ztuj, 25. člen).

Zakon o tujcih v 26. členu natančneje opredeljuje vrste dovoljenj za prebivanje tujih državljanov v naši državi:

- dovoljenje za začasno prebivanje se izda za določen namen in za določen čas,
- dovoljenje za začasno prebivanje brez vezave na določen namen, ki se lahko izda določenim tujcem ob določenih pogojih,
- dovoljenje za stalno prebivanje, ki se izda brez časovne omejitve in brez namena bivanja v Republiki Sloveniji.

#### **5.1.1 Pogoji za izdajo dovoljenja za prebivanje**

Vsaka suverena država, torej tudi naša, določa pogoje za prebivanje tujcev na svojem ozemlju. Tako se lahko tujcu izda dovoljenje za prebivanje, če poleg posebnih pogojev, ki so določeni za posamezno vrsto dovoljenja oziroma za določen namen ali za določene tujce, izpolnjuje tudi druge pogoje, določene z zakonom, in če ne obstajajo razlogi za zavrnitev izdaje dovoljenja.

Z zakonom ali mednarodnim aktom se lahko določi, da imajo določeni tujci pravico do prebivanja v Republiki Sloveniji. Prav tako se lahko določi, da imajo državljani določenih držav pravico prebivanja v Republiki Sloveniji, ne glede na pogoje, ki so sicer določeni za tujce.

Tujec mora ob vložitvi prošnje za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje imeti veljavno potno listino, katere veljavnost je najmanj tri mesece daljša od nameravanega prebivanja v Republiki Sloveniji. Navesti mora namen oziroma razlog začasnega bivanja, ki ga mora dokazati z dokaznimi listinami, npr. da je prišel zaradi šolanja, specializacije, opravljanja kakšne poklicne dejavnosti, da je sklenil zakonsko zvezo z državljanom Republike

Slovenije, ima na območju Slovenije nepremičnino, zaradi zaposlitve, ker uživa pravico, ki izvira iz dela v državi, oziroma ima kak drug upravičen razlog. Poleg naštetih dokaznih listin mora tujec imeti zadostna finančna sredstva za preživljanje in urejeno zdravstveno zavarovanje.

### **5.1.2 Dovoljenje za prvo prebivanje**

Dovoljenje za prvo prebivanje v Republiki Sloveniji mora tujec pridobiti pred svojim vstopom v državo, če ni z zakonom drugače določeno. Prošnjo za izdajo dovoljenja za prvo prebivanje tujec tretje države vloži na diplomatsko-konzularnem predstavništvu Republike Slovenije (v nadaljevanju DKP) v državi, iz katere prihaja, ta pa jo pošlje v reševanje pristojni upravni enoti v Republiki Sloveniji. V vlogi je treba navesti razlog oziroma namen prebivanja in priložiti vsa potrebna dokazila, ki jih določa Zakon o tujcih.

Razlogi oziroma nameni prebivanja, zaradi katerih je tujec tretje države upravičen do izdaje dovoljenja za prebivanje, so:

- zaposlitev ali delo, sezonsko delo, čezmejno opravljanje storitev z napotenimi delavci, dnevni delovni migranti,
- študij, izobraževanje, specializacija ali strokovno izpopolnjevanje in praktično usposabljanje, sodelovanje oziroma udeležba v programih mednarodnih izmenjav prostovoljcev in v drugih programih, ki ne sodijo v sistem formalnega izobraževanja,
- drugi upravičeni in z zakonom, mednarodnimi akti ali mednarodnimi načeli in običaji utemeljeni razlogi (kot je npr. prejemanje slovenske pokojnine, lastništvo nepremičnine, bolnišnično zdravljenje, skrbništvo, prejemanje denarnega nadomestila),
- slovensko poreklo do tretjega kolena v ravni vrsti.

Dovoljenje za prvo prebivanje se tujcu izda le kot dovoljenje za začasno prebivanje, in sicer največ za eno leto.

### **5.1.3 Dovoljenje za prebivanje zaradi zaposlitve ali dela**

Tujcem, ki se želijo naseliti v Republiki Sloveniji zaradi zaposlitve ali dela ali kot dnevni delovni migranti, se lahko izda dovoljenje za začasno prebivanje, če imajo predhodno izdano delovno dovoljenje. Za izdajo delovnega dovoljenja je pristojen Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. Upravna enota, ki rešuje prošnjo tujca, obstoj delovnega dovoljenja preveri sama po uradni dolžnosti. Poleg veljavnega delovnega dovoljenja potrebuje tujec še dokazila:

- pogodbo o zaposlitvi,
- fotografijo,
- veljavno potno listino,
- urejeno zdravstveno zavarovanje,

- potrdilo iz kazenske evidence matične države, ki ne sme biti starejše od treh mesecev.

Novela Zakona o tujcih, ki je pričela veljati 6. 6. 2008, odpravlja pomanjkljivosti, ki so se pokazale v praksi. Med drugim na novo določa, da lahko prošnja za izdajo dovoljenja za prebivanje iz razloga zaposlitve ali dela vložijo tudi tujčev delodajalec, in ne le tujec sam na DKP v tujini. Enako je bilo v zakonu že urejeno v primeru izdaje dovoljenja za začasno prebivanje zaradi opravljanja sezonskega dela in za čezmejno opravljanje storitev z napotenimi delavci. Prav tako novela prinaša, da se lahko prošnja za izdajo dovoljenja za prebivanje v vseh primerih, v katerih je eden od pogojev za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje tudi veljavno delovno dovoljenje, vložijo sočasno s prošnjo za izdajo delovnega dovoljenja. Z navedenim se želi predvsem skrajšati čas postopka, kar je v interesu delavcev, ki v matični državi čakajo na rešitev vloge, predvsem pa delodajalcev, ki menijo, da so postopki za izdajo dovoljenj predolgi.

#### **5.1.4 Dovoljenje za prebivanje zaradi opravljanja sezonskega dela in čezmejno opravljanje storitev z napotenimi delavci**

Dovoljenje za začasno prebivanje se izda tujcu zaradi opravljanja sezonskega dela največ za šest mesecev ali izjemoma za devet mesecev na področjih, ki zahtevajo tak čas, npr. v gradbeništvu.

Dovoljenje za začasno prebivanje se izda na prošnjo tujca ali delodajalca. K prošnji za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje za čezmejno opravljanje storitev se priložijo dokazila:

- delovno dovoljenje,
- potrjen spisek napotenih delavcev s podatki na predpisanem obrazcu, ki ga izda Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje,
- dokazilo, da ima tujec, ki ga tuj delodajalec na podlagi pogodbe napotuje v Republiko Slovenijo, urejeno zdravstveno zavarovanje v državi, iz katere je napoten.

Nadaljnega dovoljenja za začasno prebivanje tujec ne more pridobiti, razen v primeru, ko je zanj isti delodajalec, pri katerem je opravljal sezonsko delo, pridobil dovoljenje za zaposlitev oziroma če se pogodba za čezmejno izvajanje storitev podaljša zaradi objektivnih razlogov (Ztuj, 34. člen).

#### **5.1.5 Dovoljenje za začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela**

Tujcu, ki želi prebivati v Republiki Sloveniji zaradi opravljanja raziskovalnega dela, se lahko izda dovoljenje za začasno prebivanje, če ima sklenjen sporazum o gostovanju z raziskovalno organizacijo iz Republike Slovenije, veljavno delovno dovoljenje in če izpolnjuje druge pogoje.

Dovoljenje za prvo prebivanje se mu izda za čas veljavnosti delovnega dovoljenja, vendar največ do enega leta. Prošnjo za izdajo dovoljenja za prebivanje lahko vloži tujec ali raziskovalna agencija (Ztuj, 32.a člen).

#### **5.1.6 Dovoljenje za prebivanje zaradi študija**

Tujci, ki so kot študenti sprejeti na študij, izobraževanje, specializacijo ali strokovno izpopolnjevanje v ustreznih izobraževalnih ustanovah v Republiki Sloveniji, imajo pravico do prebivanja v Republiki Sloveniji za čas, dokler traja študij, izobraževanje, specializacija, strokovno izpopolnjevanje in praktično usposabljanje.

Tujcu se izda dovoljenje za začasno prebivanje za čas študija, izobraževanja, specializacije oziroma strokovnega izpopolnjevanja, vendar največ za eno leto. Če študij, izobraževanje, specializacija ali strokovno izpopolnjevanje traja dlje od enega leta, se dovoljenje letno podaljšuje.

Pogoji za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje iz razloga študija, izobraževanja, specializacije oziroma strokovnega izpopolnjevanja so (Ztuj, 33. člen):

- dokazilo o sprejemu na študij, izobraževanje, specializacijo ali strokovno izpopolnjevanje, ki ga izda izobraževalna ustanova, na katero je tujec sprejet kot študent,
- potrdilo državnega organa, ki je pristojen za izvajanje mednarodnega ali bilateralnega sporazuma ali je dajalec štipendije,
- potrdilo, ki ga izda od države pooblaščen organizacija, ki je odgovorna za izvajanje določenega programa.

Nadalje mora tujec predložiti dokazila o zagotovljenih zadostnih sredstvih za preživljanje v času prebivanja v Republiki Sloveniji, dokazila o zagotovljenem stanovanju in zdravstvenem zavarovanju.

#### **5.1.7 Dnevni delovni migranti**

Dnevnim delovnim migrantom se lahko izda dovoljenje za začasno prebivanje za dnevne delovne migrante za dobo dveh let, če izpolnjujejo pogoje za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje zaradi zaposlitve ali dela in dokažejo, da so dnevni delovni migranti.

Če dnevni delovni migrant po preteku dveh let še izpolnjuje zgoraj navedene pogoje, se mu dovoljenje za začasno prebivanje za dnevne delovne migrante obnovi za enako obdobje veljavnosti (Ztuj, 35. člen).

### 5.1.8 Dovoljenje za začasno prebivanje zaradi združitve družine

Za svoje ožje družinske člane lahko tujec pridobi dovoljenje za začasno prebivanje, če v Republiki Sloveniji prebiva na podlagi dovoljenja za stalno prebivanje ali zadnje leto prebiva na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje in to velja najmanj eno leto (v enoletni rok veljavnega dovoljenja za začasno prebivanje se šteje tudi čas prebivanja v državi na podlagi potrdila o vloženi prošnji za podaljšanje ali izdajo nadaljnjega dovoljenja za začasno prebivanje).

Če ima dovoljenje za začasno prebivanje izdano zaradi opravljanja raziskovalnega dela, je tujcu omogočena takojšnja združitev z družinskimi člani. Prav tako je takojšnja združitev omogočena v primeru, če je to v interesu Republike Slovenije. Interes poda pristojno slovensko ministrstvo s svojim mnenjem (npr. Ministrstvo za gospodarstvo za tuje gospodarstvenike, Ministrstvo za kulturo za kulturne delavce ipd.)

Prošnjo lahko vloži bodisi pri DKP Republike Slovenije v tujini bodisi pri upravni enoti, na območju katere bo družinski član prebival po prihodu v Republiko Slovenijo.

Za ožje družinske člane se štejejo:

- zakonec,
- mladoletni (do dopolnjenega 18. leta starosti), neporočeni otroci tujca,
- mladoletni neporočeni otroci zakonca,
- starši mladoletnega tujca, polnoletni neporočeni otroci in
- starši tujca ali zakonca, ki jih je tujec ali zakonec po zakonu države, katere državljan je, dolžan preživljati.

Upravna enota pa lahko izjemoma, po prostem preudarku, za ožjega družinskega člana šteje tudi drugega sorodnika tujca, če posebne okoliščine govorijo v prid združitvi družine v Republiki Sloveniji.

Dovoljenje za prebivanje zaradi združitve družine se izda na prošnjo tujca, ki v Republiki Sloveniji prebiva na podlagi veljavnega dovoljenja za prebivanje.

Vlogi je potrebno priložiti ta dokazila:

- o zadostnih sredstvih za preživljanje tistih ožjih družinskih članov, ki nameravajo prebivati v državi,
- o zdravstvenem zavarovanju,
- izpisek iz matične evidence, iz katere je razvidno razmerje do družinskega člana,
- potrdilo iz kazenske evidence matične države, ki ne sme biti starejše od treh mesecev (za polnoletne družinske člane).

Dovoljenje za začasno prebivanje zaradi združitve družine se ožjemu družinskemu članu

tujca, ki ima dovoljenje za začasno prebivanje, izda z veljavnostjo, kot velja za njegovo dovoljenje, vendar ne dlje kot za eno leto, podaljšuje pa za enako časovno obdobje, kot velja za njegovo dovoljenje za začasno prebivanje, vendar ne dlje kot za dve leti.

Dovoljenje za začasno prebivanje se ožjemu družinskemu članu tujca, ki ima v Republiki Sloveniji dovoljenje za stalno prebivanje, izda z veljavnostjo enega leta, podaljšuje pa z veljavnostjo do dveh let.

Pristojni organ lahko ožjemu družinskemu članu tujca podaljša dovoljenje za prebivanje tudi v primeru, če je tujec umrl ali če je zakonska skupnost prenehala, vendar pa je v Republiki Sloveniji trajala najmanj tri leta.

Navedeno dovoljenje se lahko podaljša samo enkrat, z veljavnostjo do enega leta (Ztuj, 36. člen).

### 5.1.9 Podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje

Dovoljenje za začasno prebivanje se lahko podaljša pod enakimi pogoji, kot se izda. Prošnja za podaljšanje dovoljenja mora tujec vložiti na upravni enoti, kjer ima prijavljeno začasno prebivališče pred potekom roka, do katerega dovoljenje velja, in upravna enota mu izda potrdilo, ki je veljavno kot dovoljenje za začasno prebivanje do dokončne odločitve o prošnji. Potrdilo tujcu dovoljuje prebivanje v Republiki Sloveniji, ne dovoljuje pa mu prehajanja meje.

#### Slika 3: Potrdilo o vloženi prošnji za podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje

POTRDILO O VLOZENI PROŠNJI ZA PODALJŠANJE DOVOLJENJA ZA  
ZAČASNO PREBIVANJE OZIROMA ZA IZDAJO NADALJNJEGA DOVOLJENJA  
ZA ZAČASNO PREBIVANJE

To potrdilo velja kot dovoljenje za začasno prebivanje do dokončne odločitve o prošnji (tretji odstavek 47. člena Zakona o tujcih). Potrdilo tujcu dovoljuje prebivanje v Republiki Sloveniji, ne dovoljuje pa mu prehajanja državne meje.

|                                          |                    |
|------------------------------------------|--------------------|
| [Redacted]                               |                    |
| PROŠNJE KOLIKO                           | Kosova             |
| PROŠNJE DATUM                            | (OSVALJANJE)       |
| Tržič, Tržič, Za Mošenikom 17            |                    |
| URADNE PREDVALIŠČE V REPUBLIKI SLOVENIJI |                    |
| 11.11.2010                               | 11.11.2010         |
| OPILAN VLOŽIŠČE PREJEL                   | URADNA PREDVALIŠČA |
| Kristina Karman Polonca                  | [Signature]        |
| IMENSKA OŠIBKA                           | [Stamp]            |

Vir: MNZ, Register Tujcev, dne 11.11.2010

Prošnji za podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje je potrebno priložiti enaka dokazila o izpolnjevanju pogojev kot za pridobitev dovoljenja za prvo prebivanje. Poleg navedenih pogojev za podaljšanje dovoljenja pa mora upravna enota preveriti, ali morda ne obstajajo razlogi, zaradi katerih se tujcu dovoljenja ne bi izdalo (npr. nevarnost za javni red, nespoštovanje pravnega reda Republike Slovenije itd.).

Tujcu, ki na podlagi dovoljenja za zaposlitev prebiva v Republiki Sloveniji neprekinjeno tri leta, lahko pristojni organ izda dovoljenje za prebivanje tudi za daljši čas od dveh let.

Če upravna enota, ki je pristojna za podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje prošnjo tujcu zavrne, mora ta zapustiti državo v roku petnajstih dni od vročitve odločbe.

#### **5.1.10 Nadaljnje dovoljenje za prebivanje**

Če želi tujec po poteku dovoljenja za začasno prebivanje še vedno prebivati v Republiki Sloveniji, vendar ne več z namenom, za katerega mu je bilo izdano veljavno dovoljenje, lahko zaprosi za izdajo nadaljnjega dovoljenja za začasno prebivanje (npr. v Sloveniji prebiva na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje zaradi študija, združitve družine, po njegovem poteku pa želi prebivati zaradi zaposlitve).

Prošnjo za izdajo dovoljenja tujec vloži na upravni enoti, na območju katere prebiva oziroma namerava prebivati, in sicer pred potekom veljavnosti dovoljenja za začasno prebivanje.

## **5.2 DOVOLJENJE ZA STALNO PREBIVANJE ZA DRŽAVLJANE TRETJIH DRŽAV**

Dovoljenje za stalno prebivanje se lahko izda tujcu, ki pet let neprekinjeno prebiva v Sloveniji na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje in izpolnjuje druge pogoje za izdajo dovoljenja za prebivanje. Tujcu, ki je slovenskega rodu, ali tujcu, katerega prebivanje je v interesu Slovenije, se lahko izda dovoljenje za stalno prebivanje tudi pred iztekom petletnega roka. Ožjim družinskim članom tujca, ki ima v Sloveniji dovoljenje za stalno prebivanje ali status begunca, se lahko izda dovoljenje za stalno prebivanje po dveh letih neprekinjenega prebivanja v Sloveniji na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje.

Dovoljenje za stalno prebivanje se lahko izda tudi tujcu, ki nima veljavnega potnega lista, njegova istovetnost pa ni sporna, in če si ne more priskrbeti potnega lista matične države.

Pogoj petletnega neprekinjenega prebivanja v Sloveniji je izpolnjen tudi, če so bile odsotnosti krajše od šestih zaporednih mesecev in če skupaj ne presegajo deset mesecev. Čas prebivanja tujca v Sloveniji na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje zaradi študija in poklicnega usposabljanja se v obdobje za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje šteje polovično (če je sezonski, napoteni delavec ali dnevni delovni migrant), čas prebivanja tujca v Republiki Sloveniji kot osebe z začasno zaščito pa se ne šteje v obdobje za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje. Tujcu, ki v času odločanja o prošnji za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje prebiva na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje zaradi študija, poklicnega usposabljanja, sezonskega dela, kot napoteni delavec ali kot dnevni delovni migrant, se dovoljenje za stalno prebivanje ne izda.

Tujec z dovoljenjem za stalno prebivanje, izdanem po Zakonu o tujcih, ima status rezidenta za daljši čas, kar se na dovoljenju, izdanem z nalepko, tudi označi. Tujec mora imeti ob reševanju prošnje za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje veljavno dovoljenje za začasno prebivanje. Dovoljenje za stalno prebivanje se izda z neomejeno časovno veljavnostjo.

Prošnji za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje je treba priložiti:

- overjeno kopijo veljavnega potnega lista,
- dokazilo o zadostnih sredstvih za preživljanje,
- dokazilo o ustreznem zdravstvenem zavarovanju in
- potrdilo o nekaznovanju iz matične države.

Prošnji mora priložiti tudi dokazila o upravičenem razlogu oziroma namenu, zaradi katerega se tujcu lahko izda dovoljenje za prebivanje (zaposlitev ali delo, združitev družine, slovensko poreklo, drug upravičen razlog). Dovoljenje za stalno prebivanje se lahko izda tudi tujcu, ki nima veljavnega potnega lista, njegova istovetnost pa ni sporna, in če si ne more priskrbeti potnega lista matične države.

Čas prebivanja na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje zaradi študija in poklicnega usposabljanja se v obdobje za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje šteje le polovično.

V obdobje za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje pa se ne šteje časa, ki ga je tujec prebil v Republiki Sloveniji na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje zaradi sezonskega dela, kot napoteni delavec ali dnevni migrant.

### **5.3 POTRDILA O PRIJAVI PREBIVANJA ZA DRŽAVLJANE DRŽAV ČLANIC EVROPSKEGA GOSPODARSKEGA PROSTORA – EGP**

Potrdilo o prijavi prebivanja se lahko izda državljanu EGP, ki namerava prebivati v Republiki Sloveniji zaradi:

- zaposlitve ali dela,
- samozaposlitve, izvajanja storitev,
- študija,
- združevanja družine,
- drugih razlogov (kot državljanu EGP, ki sicer nima nobenega od navedenih razlogov, želi pa prebivati na območju naše države).

Pogoji za izdajo potrdila o prijavi prebivanja so odvisni od namena oziroma od razloga prebivanja.

Vlogo za izdajo potrdila o prebivanju državljan EGP vloži na upravni enoti, na območju katere namerava prebivati.



### **5.3.1 Zaposlitev ali delo**

Državljan države članice EGP, ki se namerava zaposliti ali delati ali je v Republiki Sloveniji že zaposlen, lahko pridobi potrdilo o prijavi prebivanja pod pogojem, da ima:

- veljavno osebno izkaznico ali potni list,
- potrdilo delodajalca, da ga bo zaposlil, oziroma dokazilo o zaposlitvi ali opravljanju dela, če je že zaposlen.

### **5.3.2 Samozaposlitev ali izvajalec storitev**

V kolikor državljani države članice EGP v Republiki Sloveniji opravljajo delo kot samozaposlena oseba ali izvajalec storitev, lahko pridobi potrdilo o prijavi prebivanja pod pogojem, da ima:

- veljavno osebno izkaznico ali potni list,
- dokazilo o tem, da je samozaposlena oseba oziroma izvajalec storitev.

### **5.3.3 Študij**

Potrdilo o prijavi prebivanja z namenom študija v Republiki Sloveniji državljani države članice EGP lahko pridobi ob predložitvi dokazil:

- veljavna osebna izkaznica ali veljavni potni list,
- dokazilo o sprejemu na študij ali drugo obliko izobraževanja,
- dokazilo o zadostnih sredstvih za preživljanje in
- dokazilo o ustreznem zdravstvenem zavarovanju.

### **5.3.4 Drugi razlogi**

Potrdilo o prijavi prebivanja iz drugih razlogov se državljanu države članice EGP lahko izda, če ima veljavno osebno izkaznico ali potni list, zadostna sredstva za preživljanje in ustrezno zdravstveno zavarovanje.

Potrdilo o prijavi prebivanja se izda z veljavnostjo petih let oziroma za čas nameravanega prebivanja v Republiki Sloveniji, če je krajši. Potrdilo o prijavi prebivanja se lahko na prošnjo tujca tudi obnovi pod enakimi pogoji, kot je bilo izdano.

### **5.3.5 Dovoljenje za stalno prebivanje za državljana države članice EGP**

Po petletnem neprekinjenem prebivanju na podlagi potrdila o prijavi prebivališča in ob predpostavki, da ni utemeljenega suma, da bi tujec ogrožal javni red ali državno varnost, lahko pridobi dovoljenje za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji z neomejeno časovno veljavnostjo. Prošnjo za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje tujec vloži na pristojni upravni enoti, na območju katere prebiva.

Pogoj petletnega neprekinjenega prebivanja v Sloveniji je izpolnjen tudi, če je bil državljan EGP v tem obdobju odsoten iz Slovenije za največ šest mesecev na leto; enkrat do največ dvanajst zaporednih mesecev iz pomembnih razlogov, kot so nosečnost, rojstvo otroka, resna bolezen, študij, poklicno usposabljanje, napotitev na delo v drugo državo, ali zaradi služenja vojaškega roka.

### **5.3.6 Izdaja dovoljenja za začasno prebivanje v Sloveniji družinskemu članu državljanu države EGP ali slovenskega državljana**

Družinski člani državljanu EGP ali slovenskega državljanu so lahko državljani druge države članice EGP ali pa so državljani tako imenovanih tretjih držav, za katere velja ugodnejša ureditev glede vstopa in prebivanja v Republiki Sloveniji v primerjavi z drugimi tujci, državljani tretjih držav.

Zakon o tujcih natančno določa, kdo so družinski člani državljanu EGP ali slovenskega državljanu:

- zakonec,
- neporočeni otroci do dopolnjenega 21 leta starosti,
- neporočeni otroci, starejši od 21 let, in starši ali starši zakonca, ki jih je državljan EGP ali slovenski državljan dolžan preživljati,
- starši državljanu EGP.

Če želi družinski član, ki ni državljan države članice EGP, zaradi združitve družine z državljanom EGP ali slovenskim državljanom na območju Republike Slovenije prebivati dlje, mora pred potekom dovoljenja za prebivanje pri upravni enoti, na območju katere prebiva, zaprositi za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje za družinskega člana. Prošnjo za izdajo dovoljenja lahko vloži sam ali njegov zakoniti zastopnik, lahko pa jo vloži državljan EGP oziroma slovenski državljan, s katerim se združuje.

Dovoljenje za začasno prebivanje se izda družinskemu članu, ki je državljan tretje države pod pogoji:

- da je družinski član državljanu EGP, ki v naši državi prebiva na podlagi izdanega potrdila o prijavi prebivanja, ali slovenskega državljanu, ki ima v Republiki Sloveniji prijavljeno stalno prebivališče,
- da ima veljavno osebno izkaznico ali potni list,
- da ima zagotovljena zadostna sredstva za preživljanje, mesečno najmanj v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka v Republiki Sloveniji,
- da ima urejeno ustrezno zdravstveno zavarovanje,
- da je v Republiko Slovenijo vstopil v skladu z določbami Zakona o tujcih,
- če se ne ugotovi, da je bila zakonska zveza sklenjena izključno ali predvsem z namenom pridobitve dovoljenja za prebivanje,

- če niso podani razlogi za zavrnitev izdaje dovoljenja zaradi nevarnosti za javni red, varnost ali mednarodne odnose Republike Slovenije ali suma, da bo njegovo prebivanje v državi povezano z izvajanjem terorističnih ali drugih nasilnih dejanj, nezakonitimi obveščevalnimi dejavnostmi, posredovanjem mamil ali izvrševanja drugih kaznivih dejanj,
- če se v postopku izdaje prvega dovoljenja ugotovi, da prihaja iz območij, kjer razsajajo nalezljive bolezni, ki bi lahko ogrozile zdravje ljudi,
- ali če se ugotovi, da v Republiki Sloveniji dela v nasprotju s predpisi, ki urejajo delovna razmerja, zaposlovanje ter delo in v nasprotju s predpisi o preprečevanju zaposlovanja in dela na črno.

Dovoljenje za začasno prebivanje se družinskemu članu državljanu druge države članice EGP izda z enako veljavnostjo, kot velja za izdano potrdilo o prijavi prebivanja državljanu EGP, družinskemu članu slovenskega državljanu pa z veljavnostjo petih let. Dovoljenje za začasno prebivanje se lahko družinskemu članu pod enakimi pogoji, kot se izda, tudi podaljša. Prošnja za podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje mora biti pri upravni enoti vložena pred potekom veljavnosti dovoljenja.

### **5.3.7 Izdaja dovoljenja za stalno prebivanje**

Družinski član, ki je državljan EGP in ki v Republiki Sloveniji pet let neprekinjeno prebiva na podlagi potrdila o prijavi prebivanja in pri katerem ne obstaja utemeljen sum, da bi lahko ogrožal javni red ali državno varnost, lahko za prebivanje v Republiki Sloveniji pridobi dovoljenje za stalno prebivanje z neomejeno časovno veljavnostjo.

Državljan EGP, ki je družinski član slovenskega državljanu ali državljanu EGP ali državljanu tretje države, ki v Republiki Sloveniji že ima dovoljenje za stalno prebivanje, lahko dovoljenje za stalno prebivanje pridobi po dveh letih neprekinjenega prebivanja v Republiki Sloveniji na podlagi potrdila o prijavi prebivanja.

Dovoljenje za stalno prebivanje z neomejeno časovno veljavnostjo lahko pridobi tudi družinski član, ki je državljan t. i. tretje države, pod pogojem, da v Republiki Sloveniji na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje prebiva neprekinjeno pet let in izpolnjuje pogoje, ki so z Zakonom o tujcih določeni za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje za družinskega člana. Družinskemu članu državljanu EGP, ki že ima dovoljenje za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji, in družinskemu članu slovenskega državljanu se lahko dovoljenje za stalno prebivanje izda po dveh letih neprekinjenega prebivanja v Republiki Sloveniji na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje.

## **5.4 ZAVRNITEV IZDAJE DOVOLJENJA ZA PREBIVANJE**

Dovoljenja za prebivanje v Republiki Sloveniji se tujcu ne izda v primerih:

- če niso izpolnjeni pogoji tretjega in četrtega odstavka 27. člena Ztuj,

- če ima tujec prepovedan vstop v državo,
- če obstajajo razlogi za domnevo, da tujec po izteku veljavnosti dovoljenja za prebivanje ne bo prostovoljno zapustil Republike Slovenije,
- če bi prebivanje tujca lahko ogrozilo javni red in mir ter varnost države,
- če obstaja domneva, da se tujec ne bo podrejal pravnemu redu države,
- če je očitno, da je bila zakonska zveza sklenjena izključno z namenom pridobitve dovoljenja za prebivanje ali če se ugotovi, da ožji družinski član dejansko ne živi v družinski skupnosti s tujcem, ki mu je priznana pravica do združitve družine,
- če se v postopku izdaje dovoljenja ugotovi, da tujec dejansko ne živi v Republiki Sloveniji,
- če prihaja iz območij, kjer razsajajo nalezljive bolezni z možnostjo epidemije.

## **6 PRENEHANJE DOVOLJENJA ZA PREBIVANJE**

### **6.1 PRENEHANJE DOVOLJENJA ZA ZAČASNO PREBIVANJE DRŽAVLJANOM TRETJIH DRŽAV**

Dovoljenje za začasno prebivanje preneha veljati:

- s potekom njegove veljavnosti ali če je razveljavljeno,
- če je tujcu odpovedano bivanje,
- če je tujcu v Republiki Sloveniji izrečena pravnomočna stranska kazen izgona iz države ali če je tujcu druga država članica Evropske unije izrekla pravnomočno odločitev o izgonu, zaradi katerega bo prisilno odstranjen iz Republike Slovenije,
- če se tujec odreče dovoljenju,
- če tujec pridobi dovoljenje za stalno prebivanje,
- če tujec pridobi slovensko državljanstvo,
- če tujec umre.

### **6.2 PRENEHANJE DOVOLJENJA ZA STALNO PREBIVANJE DRŽAVLJANOM TRETJIH DRŽAV**

Dovoljenje za stalno prebivanje preneha veljati:

- če je razveljavljeno,
- če je tujcu odpovedano prebivanje,
- če je tujcu v Republiki Sloveniji izrečena pravnomočna stranska kazen izgona iz države ali če je tujcu druga država članica Evropske unije izrekla pravnomočno odločitev o izgonu, zaradi katerega bo prisilno odstranjen iz Republike Slovenije,
- če se tujec odreče dovoljenju,
- če tujec pridobi slovensko državljanstvo,
- če se tujec izseli ali če ostane zunaj območja držav članic Evropske unije neprekinjeno eno leto ali dlje, razen v primeru, če je poslan na delo, študij ali zdravljenje,
- če se tujec izseli ali ostane zunaj območja Republike Slovenije neprekinjeno šest let,
- če tujec v drugi državi članici Evropske unije pridobi status rezidenta za daljši čas,
- če tujec umre.

### **6.3 PRENEHANJE PRIJAVE PREBIVANJA ZA DRŽAVLJANE EGP**

Državljanu EGP prijava prebivanja preneha v primerih:

- če se naknadno ugotovi, da so obstajali razlogi za zavrnitev izdaje potrdila,

- če ne izpolnjuje več pogojev za izdajo potrdila,
- če se odreče pravici prebivanja,
- če mu je prebivanje odpovedano,
- če mu je izrečena pravnomočna stranska kazen izгона iz države,
- če pridobi dovoljenje za stalno prebivanje,
- če pridobi dovoljenje državljanstvo Republike Slovenije.

O prenehanju prijave prebivanja državljana EGP odloča upravna enota, na območju katere tujec prebiva. Če ne obstaja noben od zgoraj naštetih primerov, prijava prebivanja za državljana EGP preneha po samem zakonu.

#### **6.4 RAZVELJAVITEV DOVOLJENJA ZA PREBIVANJE**

Dovoljenje za začasno ali stalno prebivanje tujcu razveljavi pristojni organ, ki ga je izdal, ali pristojni organ, na območju katerega tujec prebiva. Dovoljenje za začasno prebivanje se razveljavi:

- če se naknadno ugotovi, da so obstajali razlogi za zavrnitev dovoljenja,
- če naknadno nastopijo razlogi za zavrnitev dovoljenja,
- če je tujec namenoma dal napačne podatke o svoji istovetnosti ali druge netočne podatke ali je namenoma prikril okoliščine, ki so pomembne za izdajo dovoljenja.

O razveljaviti dovoljenja za prebivanje pristojni organ izda odločbo, zoper katero je dovoljena pritožba na Ministrstvo za notranje zadeve v osmih dneh od njene vročitve.

## 7 LISTINE TUJCEV

### 7.1 POTNI LIST ZA TUJCA

Potni list za tujca se lahko izda tujcu, ki ima dovoljenje za prebivanje v Republiki Sloveniji v primeru, če je brez državljanstva, če nima in si tudi ne more priskrbeti veljavne potne listine svoje matične države, in tujcu, ki nima veljavne potne listine, če so za to upravičeni razlogi.

Izda se lahko z veljavnostjo dveh let, razen če tujec zaprosi za potni list s krajšim trajanjem veljavnosti ali če je za namen, zaradi katerega je bil izdan, zadosten tudi krajši čas veljavnosti. Potni list za tujca, ki je v državi, izda upravna enota, za tujca, ki je v tujini, pa pooblaščen diplomatsko-konzularno predstavništvo Republike Slovenije v tujini.

Potni list velja za vse države, razen za državo, katere državljan je tujec. Izda se lahko tudi z veljavnostjo samo za določene države.

Vlogo za izdajo potnega lista za tujca vložijo tujec osebno pri upravni enoti. Vlogi je potrebno priložiti ustrezno fotografijo. Upravna enota evidentira vlogo za izdajo potnega lista za tujca v registru potnih listin z ekvivalentnim elektronskim obrazcem, v katerem se določi tudi način vročitve dokumenta. Register potnih listin omogoča elektronski zajem fotografije, digitalni podpis ter prstna odtisa imetnika nove potne listine in sicer od 12. leta starosti dalje. Vsi zajeti podatki se prenesejo kot podatki na izdelano potno listino. Vloga za potni list za tujca se v elektronski obliki posreduje pooblaščenemu izdelovalcu.

Za izdajo potne listine za tujca, ki je mlajši od 18 let oziroma ni poslovno sposoben, zaprosi njegov zakoniti zastopnik. V tem primeru mora biti otrok od 8. leta starosti navzoč pri vložitvi vloge za izdajo potnega lista za tujca.

**Slika 4: Vzorec potnega lista za tujca**



Vir: (Siol Slovenija, 2009)

**Slika 5: Vloga za izdajo potnega lista in potrdilo o sprejemu vloge za tujca**

|                                                                                                                                                                                |                                          |                           |                              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|---------------------------|------------------------------|
| OZNAKA IN NAZIV IZDAJATELJA<br>REFERENCE AND NAME OF THE ISSUING AUTHORITY                                                                                                     |                                          | TAKSA<br>FEE              |                              |
| <b>VLOGA ZA IZDAJO POTNEGA LISTA ZA TUJCA<br/>ALIENS PASSPORT APPLICATION</b>                                                                                                  |                                          |                           |                              |
| REGISTRSKA ŠTEVILKA<br>REGISTRATION NUMBER                                                                                                                                     | VRSTA POTNE LISTINE<br>CLASS OF PASSPORT |                           | VRSTA<br>PASSPORT            |
| EMŠČI (osebna šteta) (EMŠČI in spol, če ni določeno)<br>PERSONAL REGISTRATION NUMBER, if not assigned (DATE OF BIRTH, SEX)                                                     |                                          | SPOL<br>SEX               | DRŽAVLJANSTVO<br>NATIONALITY |
| PRIIMEK<br>SURNAME                                                                                                                                                             |                                          |                           |                              |
| IME<br>GIVEN NAME                                                                                                                                                              |                                          |                           |                              |
| Kraj rojstva<br>PLACE OF BIRTH                                                                                                                                                 |                                          |                           |                              |
| STALNO PREBIVALIŠČE (država, ulica, mesto, naslov št. in hišna št.)<br>PERMANENT RESIDENCE (country, city, street, house number)                                               |                                          |                           |                              |
| Mesto kraja prebivanja v Republiki Sloveniji<br>RESIDENCE ADDRESS IN THE REPUBLIC OF SLOVENIA                                                                                  |                                          |                           |                              |
| ŠTEVILKA<br>SERIAL NUMBER                                                                                                                                                      | RAZLOG ZA IZDAJO<br>PURPOSE OF ISSUE     |                           |                              |
| DATUM VLOGE<br>DATE OF APPLICATION                                                                                                                                             |                                          | VELJAVO<br>DATE OF EXPIRY |                              |
| PRIIMEK IME TER PODPIS ZAKONITEGA ZASTOPNIKA<br>SURNAME, GIVEN NAME AND SIGNATURE OF LEGAL REPRESENTATIVE                                                                      |                                          |                           |                              |
| STALNO PREBIVALIŠČE ZAKONITEGA ZASTOPNIKA (država, ulica, mesto, naslov št. in hišna št.)<br>PERMANENT RESIDENCE OF LEGAL REPRESENTATIVE (country, city, street, house number) |                                          |                           |                              |
| Mesto kraja prebivanja zakonitega zastopnika v Republiki Sloveniji<br>RESIDENCE ADDRESS OF LEGAL REPRESENTATIVE IN THE REPUBLIC OF SLOVENIA                                    |                                          |                           |                              |

|                                                                                                                                        |  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <b>POTRDILO O SPREJEMU VLOGE<br/>ZA IZDAJO POTNEGA LISTA ZA TUJCA<br/>CERTIFICATE OF ACCEPTANCE OF<br/>ALIENS PASSPORT APPLICATION</b> |  |
| REGISTRSKA ŠTEVILKA<br>REGISTRATION NUMBER                                                                                             |  |
| EMŠČI (osebna šteta) (EMŠČI in spol, če ni določeno)<br>PERSONAL REGISTRATION NUMBER, if not assigned (DATE OF BIRTH, SEX)             |  |
| PRIIMEK<br>SURNAME                                                                                                                     |  |
| IME<br>GIVEN NAME                                                                                                                      |  |
| DATUM VLOGE<br>DATE OF APPLICATION                                                                                                     |  |
| PODPIS URADNE OSOBE<br>SIGNATURE OF ISSUING OFFICER                                                                                    |  |

Vir: Interni obrazec

Lastnik potne listine za tujca mora vsako pogrešitev, izgubo ali tatvino takoj, če to ni mogoče, pa najkasneje v roku 8 dni, naznaniti upravni enoti, ki je potni list izdala. Če je bil potni list izdan na diplomatsko-konzularnem predstavništvu v tujini, pa upravni enoti, na območju katere tujec prebiva. Pogrešitev potnega lista v tujini mora tujec takoj, če to ni mogoče, pa najkasneje v roku 8 dni, naznaniti najbližjemu diplomatsko-konzularnemu predstavništvu Republike Slovenije v tujini, ki o pogrešitvi obvesti organ, ki je potni list za tujca izdal.



Organ ob naznanitvi pogrēitve potnega lista tujca zasliši, ta pa mora navesti resnične podatke o okoliščinah pogrēitve potnega lista.

Organ lahko tudi zavrne izdajo potnega lista tujcu:

- zoper katerega teče kazenski postopek, če to zahteva pristojno sodišče,
- ki mu je bila izrečena nepogojna kazen zapora, dokler je ne prestane,
- ki ni poravnal preživninskih obveznosti iz zakonske zveze ali razmerja med starši in otroki do upravičencev, ki stalno prebivajo v Republiki Sloveniji, in to zahteva pristojni organ,
- ki ni poravnal davčnih obveznosti, in to zahteva pristojni organ.

Potni list se tujcu lahko odvzame:

- če v potnem listu manjka fotografija ali če ni več mogoče ugotoviti tujčeve istovetnosti,
- če je potni list ponarejen, nepopoln ali drugače poškodovan.

Potni list se tujcu odvzame z odločbo, zoper katero se tujec lahko pritoži v roku treh dni. Pritožba ne zadrži izvršitve odločbe.

Tujec mora potni list vrniti, če pridobi državljanstvo Republike Slovenije, če pridobi potni list matične države in ko mu preneha dovoljenje za prebivanje ali se mu le to razveljavi.

## **7.2 OSEBNA IZKAZNICA ZA TUJCA**

Osebna izkaznica za tujca se izda tujcu, ki ima dovoljenje za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji in je dopolnil 18 let. Tujec mora za izdajo osebne izkaznice za tujca zaprositi v 30 dneh od pridobitve dovoljenja za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji. Osebna izkaznica za tujca, ki ima dovoljenje za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji, se izda z veljavnostjo desetih let.

Vlogo za izdajo osebne izkaznice za tujca vložiti tujec na upravni enoti, na območju katere prebiva.

Osebna izkaznica za tujca se lahko izda tudi tujcu, ki ima dovoljenje za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji. Izda se mu z veljavnostjo, ki jo ima dovoljenje za začasno prebivanje, vendar ne več kot za eno leto.

Osebna izkaznica se lahko izda tudi tujcu, ki ima dovoljenje za prebivanje in je dopolnil 15 let. Tujcu, mlajšemu od 18 let, se lahko izda osebna izkaznica z veljavnostjo največ pet let.

Tujcu se po uradni dolžnosti izda osebna izkaznica za tujca, če nima in si ne more priskrbeti potne listine matične države, njegova istovetnost pa ni sporna in mu je bilo dovoljenje za prebivanje izdano v obliki odločbe oziroma dovoljenje za stalno prebivanje v obliki kartončka.

Osebna izkaznica za tujca tujcu ne dovoljuje prehajanja državne meje, temveč je namenjena za izkazovanje njegove istovetnosti.

Za izdajo osebne izkaznice za tujca mora zaprositi tujec, ki ima dovoljenje za bivanje v Republiki Sloveniji in je star 18 let.

Za izdajo osebne izkaznice za tujca lahko zaprosi tudi tujec, ki ima dovoljenje za prebivanje v Republiki Sloveniji (začasno ali stalno) in je star 15 let.

Osebna izkaznica za tujca se izda tujcu z veljavnim dovoljenjem za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji oziroma tujcu z veljavnim dovoljenjem za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji na podlagi prošnje za izdajo osebne izkaznice za tujca.

Tujec mora prošnji za izdajo osebne izkaznice za tujca priložiti dve fotografiji.

Tujcu, ki mu je bilo dovoljenje za začasno prebivanje izdano v obliki odločbe oziroma tujcu, ki mu je bilo dovoljenje za stalno prebivanje izdano v obliki kartončka, se izda osebna izkaznica za tujca po uradni dolžnosti.

**Slika 6: Osebna izkaznica za tujca**



Vir: Interni obrazec

## **8 PREDVIDENE NOVOSTI PRI IZDAJI DOVOLJENJ ZA TUJCE**

Republika Slovenija mora najkasneje do 20. maja 2011 pričeti z izdajo enotne oblike dovoljenja za prebivanje za državljane tretjih držav.

Dovoljenja za prebivanje za državljane tretjih držav se bodo po novem izdajala v obliki kartic s pomnilniškim medijem, na katerem se bodo hranili tudi podatki o podobi obraza in dveh prstnih odtisih v biometričnem zapisu. Postopki izdaje nove oblike dovoljenja za prebivanje za državljane tretjih držav se bodo izvajali v Registru tujcev, v katerem se bodo med drugim vodili tudi podatki o podobi obraza in prstnih odtisih imetnika dovoljenja za prebivanje, zapisanih v digitalni obliki.

### **8.1 UVEDBA MODRE KARTE**

Poglavitna rešitev, ki jo uvaja zakon o tujcih, je uvedba modre karte EU, ki predstavlja enotno dovoljenje za delo in dovoljenje za prebivanje. Modra karta EU omogoča tujcu vstop, prebivanje in delo na ozemlju Republike Slovenije. Rešitev, ki jo prinaša uvedba modre karte EU, je predvsem v lažjem in hitrejšem pridobivanju dovoljenj za prebivanje za visokokvalificirane delavce. Z uveljavitvijo načela »VSE NA ENEM MESTU« bo tujcu omogočeno, da si uredi enotno dovoljenje za delo in dovoljenje za prebivanje na enem mestu (na upravni enoti). Prednost takšne rešitve je v zmanjševanju administrativnega bremena pri pridobivanju dovoljenj za visokokvalificirane delavce. Predlog zakona tako ureja postopek in pogoje pridobitve modre karte EU, pristojne organe, pogoje za prebivanje imetnika modre karte, izdane v drugi državi članici, ugodnejšo obravnavo družinskih članov imetnika modre karte v primerjavi s splošno ureditvijo ter ponovni sprejem imetnika modre karte in njegovih družinskih članov po poteku veljavnosti dovoljenj. Poudariti je treba, da bo modra karta EU dovoljevala tujcu bivanje in delo v Republiki Sloveniji.

### **8.2 INTEGRACIJSKI UKREPI**

Integracija je dinamičen, dvosmeren proces vzajemnega prilagajanja priseljencev in državljanov države gostiteljice, ki temelji na vključevanju in nadgrajevanju protidiskriminacijske politike, spoštovanju človekovih pravic in temeljnih vrednot države gostiteljice oziroma EU nasploh.

Z integracijo razumemo sklop pogojev in ukrepov, ki jih sprejemajo in zagotavljajo pristojni državni organi za čim učinkovitejšo vključitev tujcev v slovensko družbo – v njeno gospodarsko, kulturno in družbeno življenje. (Debelak, str. 178)

Integracijski ukrepi so se v Republiki Sloveniji razvili za tri kategorije tujcev:

- državljani tretjih držav, ki so dovoljenje za prebivanje pridobili na podlagi Zakona o začasnem zatočišču,
- državljani tretjih držav, ki so si dovoljenje za prebivanje pridobili na podlagi Zakona o azilu oz. Zakona o mednarodni zaščiti,
- državljani tretjih držav, ki so si dovoljenje za prebivanje pridobili na podlagi Zakona o tujcih.

Zakon o tujcih v prvem odstavku 82. člena govori, da Republika Slovenija zagotavlja pogoje za vključitev tujcev, ki imajo v Republiki Sloveniji dovoljenje za prebivanje, v kulturno, gospodarsko in družbeno življenje v naši državi. Pri tem zlasti:

- organizira tečaje slovenskega jezika,
- organizira tečaje in druge oblike za nadaljnje izobraževanje in poklicno izpopolnjevanje tujcev,
- zagotavlja informacije, ki so potrebne tujcem za njihovo vključevanje v slovensko družbo,
- seznanja tujce s slovensko zgodovino, kulturo in ustavno ureditvijo,
- organizira skupne prireditve s slovenskimi državljani za spodbujanje medsebojnega poznavanja in razumevanja.

### **8.3 PROGRAM UČENJA SLOVENSKEGA JEZIKA**

Programi učenja slovenskega jezika so namenjeni državljanom tretjih držav, ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje, in njihovim družinskim članom z dovoljenjem za začasno prebivanje na podlagi združitve družine, in sicer v obsegu 180 ur.

Programi v obsegu 60 ur pa so namenjeni državljanom tretjih držav, ki v naši državi prebivajo najmanj 2 leti na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje in imajo dovoljenje izdano z veljavnostjo 1 leta (2+1), ter njihovim družinskim članom, vendar šele takrat, ko tujec, ki združuje, že izpolni pogoje za udeležbo v programu.

Tujec na upravni enoti, kjer ima prijavljeno stalno oziroma začasno prebivališče, vloži zahtevek za izdajo potrdila o izpolnjevanju pogojev za udeležbo v programu učenja slovenskega jezika. Z izdanim potrdilom se tujec zglasi pri enem od izbranih izvajalcev, kjer bo dobil vse informacije o programu učenja slovenskega jezika.

### **8.4 PREIZKUS ZNANJA SLOVENSKEGA JEZIKA NA OSNOVNI RAVNI**

Izpit iz znanja slovenščine na osnovni ravni je namenjen odraslim, katerih prvi jezik ni slovenščina, potrebujejo pa javnoveljavno listino o znanju slovenskega jezika kot drugega jezika za zasebne ali uradne namene (npr. za pridobitev slovenskega državljanstva)

Do brezplačnega prvega preizkusa znanja slovenskega jezika na osnovni ravni so upravičeni državljani tretjih držav, ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje, in njihovi družinski člani z dovoljenjem za začasno prebivanje na podlagi združitve družine.

## **8.5 NOVOSTI NA PODROČJU INTEGRACIJE TUJCEV V LETU – 2011**

1. januarja 2011 prične veljati nova Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o integraciji tujcev. Spremembe so bile potrebne zaradi nekaterih pomanjkljivosti, ki so se pokazale ob uveljavitvi uredbe leta 2008. Predvsem zaradi širšega kroga upravičencev do brezplačnih integracijskih programov, med katerimi so tudi družinski člani slovenskih državljanov in državljanov Evropskega gospodarskega prostora, kar se je v praksi izkazalo za bistveno pomanjkljivost. Pokazala se je tudi potreba po ukinitvi razvrstitvenega testa, kot pogoja za določitev števila ur učenja slovenskega jezika.

Bistvene spremembe, ki jih prinaša uredba pa so:

### **Upravičenci:**

Do brezplačne udeležbe v programih učenja slovenskega jezika so upravičeni državljani tretjih držav, ki imajo izdano dovoljenje za začasno prebivanje z veljavnostjo najmanj enega leta. S tem je ukinjen pogoj 2+1 in je omogočena udeležba v brezplačnih programih novo prispelim državljanom tretjih držav.

Do brezplačne udeležbe v programih so upravičeni tudi družinski člani državljanov Republike Slovenije in družinski člani EGP, ki so državljani tretjih držav, ne glede na dolžino prebivanja v državi, pod pogojem, da je dovoljenje za prebivanje izdano na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje za družinskega člana (93. I člen ZTuj).

Do udeležbe v brezplačnih programih po novi Uredbi niso upravičeni tujci, ki so končali šolanje na katerikoli stopnji v Republiki Sloveniji ali so vključeni v redni izobraževalni program v Republiki Sloveniji, in tisti, ki so že pridobili potrdilo o uspešno opravljenem izpitu znanja slovenskega jezika vsaj na osnovni ravni.

### **Obseg programov:**

Nova Uredba ukinja razvrstitveni test kot pogoj za določitev števila ur učenja slovenskega jezika in na novo določa število ur učenja slovenskega jezika, do katerih so upravičeni državljani tretjih držav glede na vrsto dovoljenja za prebivanje oziroma dolžino prebivanja v državi.

### **Program v obsegu 60 ur**

Do brezplačne udeležbe v tem programu so upravičeni državljani tretjih držav, ki imajo izdano dovoljenje za začasno prebivanje z veljavnostjo najmanj enega leta.

### **Program v obsegu 180 ur**

Za udeležbo v tem programu so upravičeni državljani tretjih držav:

- ki imajo izdano dovoljenje za stalno prebivanje, in njihovi družinski člani, ne glede na dolžino prebivanja. Družinskemu članu mora biti dovoljenje za začasno prebivanje izdano zaradi združitve družine (36. člen ZTuj),
- ki so družinski člani državljanov Republike Slovenije in EGP ne glede na dolžino prebivanja, če je dovoljenje za začasno prebivanje izdano kot družinskemu članu državljana Republike Slovenije in EGP (93.I člen ZTuj),
- ki že eno leto prebivajo v Republiki Sloveniji in imajo dovoljenje za prebivanje, izdano z veljavnostjo najmanj enega leta (pogoj 1+1), in se še niso udeležili 60-urnega programa.

### **Program v obsegu 120 ur**

Do brezplačne udeležbe v tem programu so upravičeni državljani tretjih držav:

- ki so pridobili dovoljenje za stalno prebivanje in so se že udeležili 60-urnega programa,
- ki jim je po prvem letu prebivanja v Republiki Sloveniji na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje dovoljenje podaljšano ali izdano nadaljnje dovoljenje za začasno prebivanje z veljavnostjo najmanj enega leta in so se že udeležili 60-urnega programa.

120-urnega programa se lahko udeležijo tudi tujci, ki so že izpolnili tako imenovani pogoj 2+1 in so obiskovali 60-urni tečaj. Če pa tega tečaja niso obiskovali, izdano pa jim je bilo potrdilo o izpolnjevanju pogojev za udeležbo v 60-urnem programu, lahko zaprosijo za izdajo novega potrdila o izpolnjevanju pogojev za udeležbo v 180-urnem programu.

## **8.6 PRVI BREZPLAČNI IZPIT IZ ZNANJA SLOVENSKEGA JEZIKA NA OSNOVNI RAVNI**

Z novo Uredbo se spremenijo tudi pogoji za opravljanje prvega brezplačnega izpita iz znanja slovenščine na osnovni ravni. Uredba določa izdajo potrdila o upravičenosti do prvega brezplačnega izpita iz znanja slovenskega jezika na osnovni ravni tistemu tujcu, ki se je udeležil programa učenja slovenskega jezika v skupnem obsegu 180 ur (1x180 ali 60+120) in je bil v programu učenja slovenskega jezika navzoč najmanj v 80 odstotkih časa ne glede na vrsto dovoljenja za prebivanje v naši državi.

Namen nove Uredbe izhaja predvsem iz analize učinkovitosti izvajanja integracijskih programov, ki jo je izvedlo Ministrstvo za notranje zadeve v mesecu februarju 2010. Analiza je pokazala, da večina tujcev državljanov tretjih držav izkoristi pravico do prvega brezplačnega preizkusa znanja slovenskega jezika na osnovni ravni izključno zaradi izpolnitve pogoja za pridobitev državljanstva Republike Slovenije.

Ne glede na to, da je pridobitev državljanstva Republike Slovenije najvišja stopnja integracije tujca, pa je namen zagotavljanja brezplačnega preizkusa znanja slovenskega jezika predvsem dvig zavesti tujcev o pomembnosti vključevanja v družbo in motivacija za sodelovanje v različnih dejavnostih, ki pripomorejo k večji učinkovitosti izvajanja integracijskih programov.

## 9 REGISTER TUJCEV

Register tujcev je računalniško vodena evidenca dovoljenj za prebivanje tujcev (državljanov tretjih držav) in državljanov držav članic EGP, njihovih družinskih članov ter družinskih članov slovenskih državljanov, potrdil o prijavi prebivanja državljanov držav članic EGP in izrečenih ukrepih odpovedi prebivanja tujcem, ki se vodijo v skladu z Zakonom o tujcih.

Slika 7: Register tujcev

Vir: MNZ, Register tujcev, dne 15.11.2010

### Register tujcev vsebuje:

- osebne podatke tujca (EMŠO, ime in priimek, priimek pred sklenitvijo zakonske zveze, spol, rojstni datum, rojstni kraj, državljanstvo, zakonski stan, poklic, prebivališče),
- datum vstopa tujca na območje Republike Slovenije,
- razlog in namen prebivanja tujca v Republiki Sloveniji,
- način zagotovitve (viri) sredstev za preživljanje,
- podatke o tujčevi listini (vrsta in številka potnega lista oziroma druge listine, na podlagi katere je prestopil državno mejo, datum in kraj izdaje ter njena veljavnost),
- fotografijo tujca,
- podatek o številki in datumu izdaje ter dokončnosti odločbe in
- veljavnost dovoljenja za začasno prebivanje ter podatek o prenehanju dovoljenja za prebivanje.



**Slika 8: Seznam vlog in odločitev v Registru tujcev**

| Dog.                     | Vrsta odločitve                   | Vrsta zadeve                                      | Šifra zadeve   | Razlog namen              | Datum izdaje | Veljav. OD | Veljav. DO | Datum vročitve | Datum dokl. |
|--------------------------|-----------------------------------|---------------------------------------------------|----------------|---------------------------|--------------|------------|------------|----------------|-------------|
| <input type="checkbox"/> | Vnos odločitev                    | 01 - Izdaja dovoljenja / potrdila                 | 214-182/2010-8 | 200 - Zaposlitev ali delo | 28.06.2010   | 28.06.2010 | 28.06.2011 | 29.06.2010     | 15.07.2010  |
| <input type="checkbox"/> | Vloga za dovoljenje za prebivanje | 02 - Podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje | 214-182/2010-8 | 200 - Zaposlitev ali delo |              |            |            |                |             |
| <input type="checkbox"/> | Vnos odločitev                    | 02 - Zavrnitev                                    | 214-124/2010-8 | 200 - Zaposlitev ali delo | 21.05.2010   | 21.05.2010 |            | 24.05.2010     | 09.06.2010  |
| <input type="checkbox"/> | Vloga za dovoljenje za prebivanje | 02 - Podaljšanje dovoljenja                       | 214-124/2010-8 | 200 - Zaposlitev ali delo |              |            |            |                |             |

Vir: MNZ, Register tujcev, dne 15.11.2010

V Register tujcev se zabeležijo:

- prošnje za izdajo dovoljenj za prebivanje/potrdil o prijavi prebivanja,
- odločitve o prošnjah (izdaja, ustavitev, zavrnitev, zavrženje),
- vložena redna in izredna pravna sredstva in
- odločitve o pravnih sredstvih, vsi načini prenehanja dovoljenja za prebivanja/potrdila o prijavi prebivanja.

Register tujcev omogoča izpis:

- izdanega dovoljenja za prebivanje v obliki nalepke, kartončka ali upravne odločbe,
- izdanih potrdil o prijavi prebivanja za državljane držav članic EGP,
- dovoljenj za prebivanje za državljane držav članic EGP in njihove družinske člane ter družinske člane slovenskih državljanov, ki so državljani tretjih držav, v obliki izkaznice,
- dovoljenj za prebivanje, izdanih državljanom Švicarske konfederacije in njihovim družinskim članom, v obliki izkaznice,
- potrdil o vloženi prošnji.

Register tujcev je povezan z drugimi registri Informacijskega sistema upravnih notranjih zadev (Centralnim registrom prebivalstva, Registrom stalnega prebivalstva, Matičnim registrom, Registrom potnih listin, Registrom osebnih izkaznic, Azilnim registrom, Registrom državljanstev, Evidenco obrazcev) ter policijskimi evidencami o vloženi kazenskih ovadbah in prekrških.

Slika 9: Prikaz registrov



Vir: MNZ, dne 15.11.2010

Preko Registra tujcev lahko upravne enote in Ministrstvo za notranje zadeve v postopkih izdaje dovoljenj za prebivanje tujcem od 1. 9. 2007 dalje preverjajo tudi, ali je zoper tujca v schengenskem informacijskem sistemu razpisan ukrep zavrnitve vstopa.

Vzpostavljena je tudi povezava z DKP Republike Slovenije v tujini, katerim je omogočeno evidentiranje datuma vročitve odločitve o prošnji za izdajo dovoljenja za prvo prebivanje tujca v Republiki Sloveniji v Register tujcev.

Z dnem 20. 12. 2007 je vzpostavljena elektronska povezava med Registrom tujcev in evidenco, ki jo Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje vodi o delovnih dovoljenjih. Upravnim enotam je tako v postopkih odločanja o prošnjah za izdajo dovoljenj za prebivanje tujcem v Registru tujcev omogočen neposreden vpogled v evidenco delovnih dovoljenj, ki jo vodi Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje in ki vsebuje podatke o vlogah za izdajo delovnih dovoljenj, odločitvah v postopkih izdaje delovnih dovoljenj ter podatke o delovnih dovoljenjih, ki so prenehala.

Register tujcev tudi omogoča upravnim enotam vnos zahtevkov in izdajo potrdil o udeležbi v integracijskih programih Ministrstva za notranje zadeve. Tako je omogočen nadzor vseh vnosov in statistika izdanih potrdil.

## 10 STATISTIČNA POROČILA NA PODROČJU TUJCEV

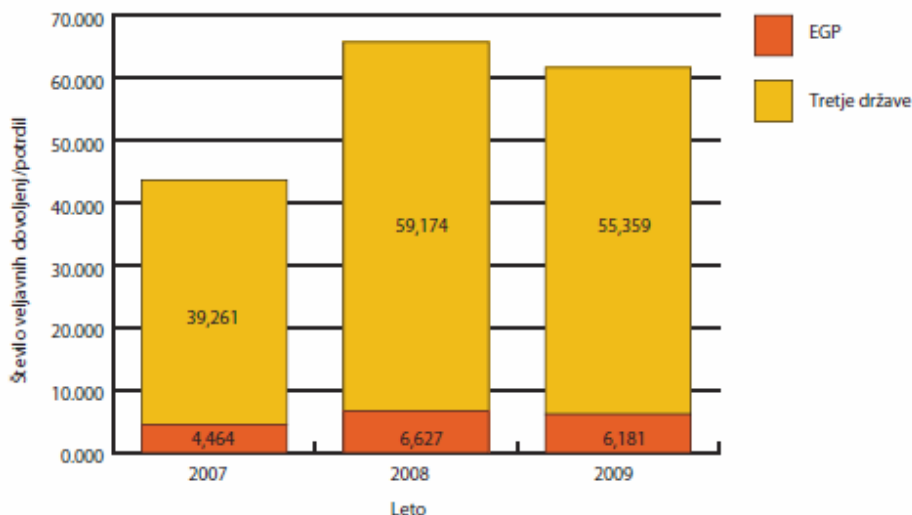
### 10.1 ŠTEVILO DOVOLJENJ ZA PREBIVANJE, VELJAVNIH NA DAN 31. 12. 2009

Na dan 31. 12. 2009 je imelo v Republiki Sloveniji:

- 38.715 tujcev veljavno dovoljenje za stalno prebivanje, od tega 1059 državljanov držav članic EGP in 37.656 državljanov tretjih držav (od tega 50 državljanov Švicarske konfederacije),
- 61.540 tujcev veljavno dovoljenje za začasno prebivanje ali potrdilo o prijavi prebivanja, od tega 55.359 državljanov tretjih držav in 6181 državljanov držav članic EGP.

Na dan 31. 12. 2009 je imelo 39.000 državljanov tretjih držav veljavno dovoljenje za začasno prebivanje zaradi zaposlitve ali dela, 420 zaradi sezonskega dela, 375 zaradi izvajanja storitev z napotnimi delavci, 1306 je bilo dnevnih delovnih migrantov, 12.042 zaradi združitve družine, 1399 zaradi študija, 397 iz drugih utemeljenih razlogov, 358 državljanov tretjih držav je imelo veljavno dovoljenje za začasno prebivanje izdano kot otroku tujca, rojenemu v Republiki Sloveniji, 52 državljanov tretjih držav pa je imelo veljavno dovoljenje za začasno prebivanje, izdano iz drugih razlogov (slovensko poreklo, raziskovalci, tujci s statusom rezidenta za daljši čas v drugi državi članici EU).

**Slika 10: Grafični prikaz dovoljenj za prebivanje v zadnjih treh letih**



Vir: MNZ, Direktorat za migracije in integracijo, Statistično poročilo 2009

## 10.2 IZDANA DOVOLJENJA ZA ZAČASNO PREBIVANJE V LETU 2009

Upravne enote, pristojne za izdajo dovoljenj za začasno prebivanje tujca v Republiki Sloveniji, so v letu 2009 izdale skupaj 71.599 dovoljenj za začasno prebivanje tujca v Republiki Sloveniji, od tega 19.696 dovoljenj za prvo prebivanje, podaljšanih je bilo 43.295 dovoljenj za začasno prebivanje, 2431 dovoljenj za začasno prebivanje je bilo izdanih kot nadaljnje dovoljenje, 1487 dovoljenj za začasno prebivanje je bilo izdanih družinskim članom državljanov držav članic EGP ali slovenskih državljanov, 163 dovoljenj za začasno prebivanje je bilo podaljšanih družinskim članom državljanov držav članic EGP ali slovenskih državljanov, državljanom Švicarske konfederacije je bilo izdanih 13 dovoljenj za začasno prebivanje, državljanom držav članic EGP pa je bilo izdanih 3648 potrdil o prijavi prebivanja, 866 potrdil o prijavi prebivanja pa je bilo obnovljenih.

V Republiki Sloveniji se je v letu 2009 občutno zmanjšalo število izdanih dovoljenj za prvo prebivanje (19.696), in sicer za 46,8 % glede na leto 2008 (37.040) in za 23,7 % glede na leto 2007 (25.806).

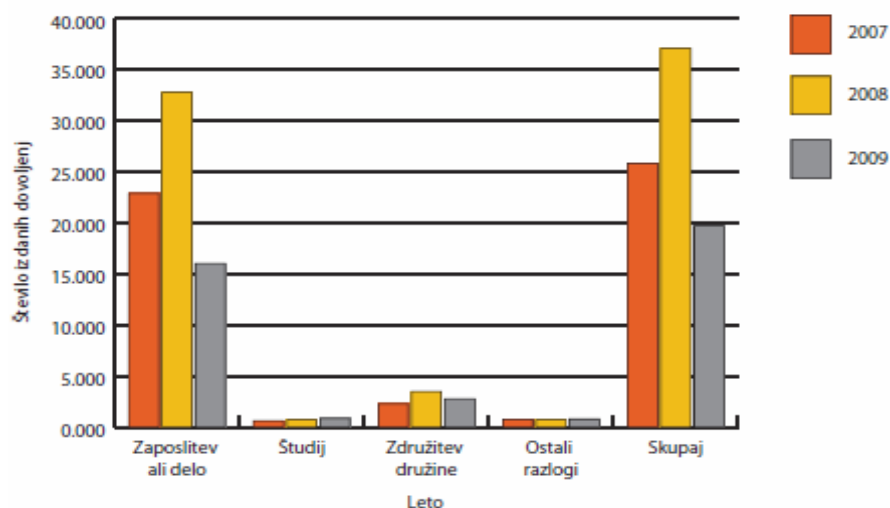
Upadanje števila izdanih dovoljenj za prvo prebivanje je zelo opazno predvsem pri dovoljenjih za prvo prebivanje, ki so izdana zaradi zaposlitve ali dela, kar prikazuje spodnji graf. Število izdanih dovoljenj za prvo prebivanje na podlagi zaposlitve ali dela v letu 2009 (16.023) je bilo za 51,1 % manjše kakor v letu 2008 (32.752) in predstavlja 81,4 % vseh izdanih prvih dovoljenj za prebivanje v letu 2009 (v letu 2008 je bil ta odstotek 88,4 %).

**Tabela 1: Izdana dovoljenja za prvo prebivanje glede na razlog/namen**

|      | zaposlitev ali delo | študij | združitve držine | ostali razlogi | skupaj |
|------|---------------------|--------|------------------|----------------|--------|
| 2007 | 22,859              | 619    | 2,253            | 75             | 25,806 |
| 2008 | 32,752              | 723    | 3,495            | 71             | 37,040 |
| 2009 | 16,023              | 847    | 2,749            | 77             | 19,696 |

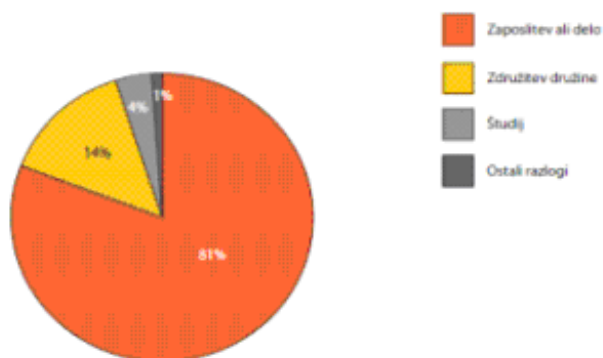
Vir: MNZ, Direktorat za migracije in integracijo, Statistično poročilo 2009

**Slika 11: Grafični prikaz izdanih dovoljenj za prebivanje glede na razlog/ namen**



Vir: MNZ, Direktorat za migracije in integracijo, Statistično poročilo 2009

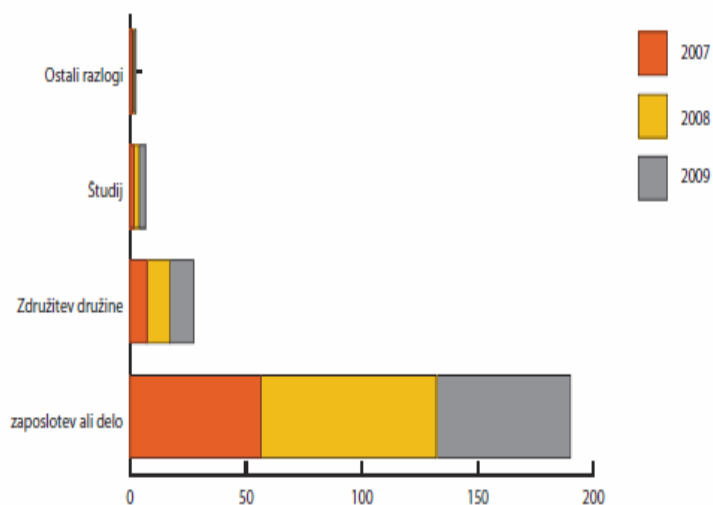
**Slika 12: Strukturni prikaz izdanih dovoljenj za začasno prebivanje**



Vir: MNZ, Direktorat za migracije in integracijo, Statistično poročilo 2009

Slika 12 prikazuje skupno število izdanih dovoljenj za začasno prebivanje/ potrdil o prijavi prebivanja v letu 2007, 2008 in 2009 glede na razlog/ namen prebivanja.

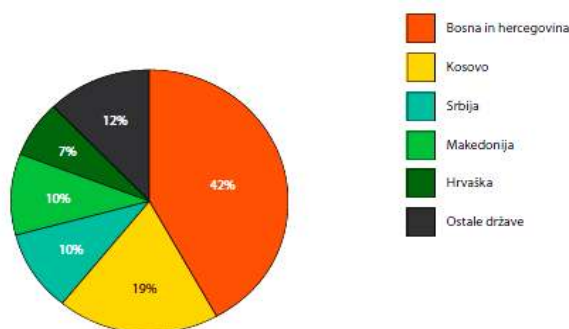
**Slika 13: Grafični prikaz skupnega števila izdanih dovoljenj za začasno prebivanje v zadnjih treh letih glede na razlog oziroma namen.**



Vir: MNZ, Direktorat za migracije in integracijo, Statistično poročilo 2009

Tudi v letu 2009 je bilo enako kakor leto prej največ dovoljenj za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji izdanih državljanom drugih držav naslednic nekdanje SFRJ, to je državljanom Bosne in Hercegovine (30.003 dovoljenj), Republike Kosovo (13.359), Republike Srbije (7514), Republike Makedonije (6882) in Republike Hrvaške (5369). Med drugimi državljanji tretjih držav je bilo največ dovoljenj za začasno prebivanje v letu 2009 izdanih državljanom Ukrajine (783), Ljudske republike Kitajske (698), Ruske federacije (331), Črne gore (266) in Republike Moldavije (234). Med državljanji držav članic EGP je bilo največ potrdil o prijavi prebivanja izdanih državljanom Republike Bolgarije (1872) in Slovaške republike (514), tem sledijo državljanji Italijanske republike (270), Romunije (266), Republike Poljske (241) ter Zvezne republike Nemčije (228).

**Slika 14: Strukturni prikaz dovoljenj za začasno prebivanje glede na državljanstvo tujcev**



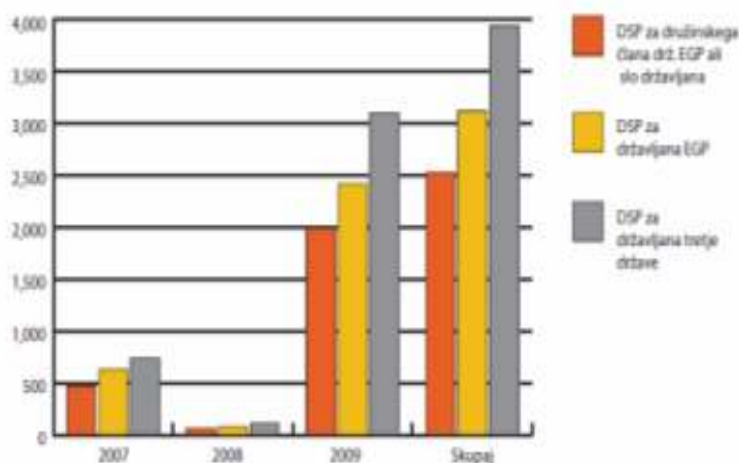
Vir: MNZ, Direktorat za migracije in integracijo, Statistično poročilo 2009

### 10.3 ŠTEVILO IZDANIH DOVOLJENJ ZA STALNO PREBIVANJE TUJCA V REPUBLIKI SLOVENIJI V LETU 2009

V letu 2009 je bilo izdanih tudi 3935 dovoljenj za stalno prebivanje, od tega je bilo državljanom tretjih držav izdanih 3096 dovoljenj za stalno prebivanje, družinskim članom državljanov držav članic EGP ali slovenskih državljanov je bilo izdanih 732 dovoljenj za stalno prebivanje, 107 dovoljenj za stalno prebivanje pa je bilo izdanih državljanom držav članic EGP.

V primerjavi z letom 2008 (3116) je bilo v letu 2009 za 26,3 % več izdanih dovoljenj za stalno prebivanje.

**Slika 15: Grafični prikaz izdanih dovoljenj za stalno prebivanje v zadnjih treh letih**



Vir: MNZ, Direktorat za migracije in integracijo, Statistično poročilo 2009

**Tabela 2: Izdana dovoljenja za stalno prebivanje v zadnjih treh letih**

|                                                      | 2007 | 2008 | 2009 |
|------------------------------------------------------|------|------|------|
| DSP za družinskega člana drž. EGP ali slo državljana | 471  | 625  | 732  |
| DSP za državljana EGP                                | 62   | 79   | 107  |
| DSP za državljana tretje države                      | 1988 | 2412 | 3096 |
| Skupaj                                               | 2519 | 3116 | 3935 |

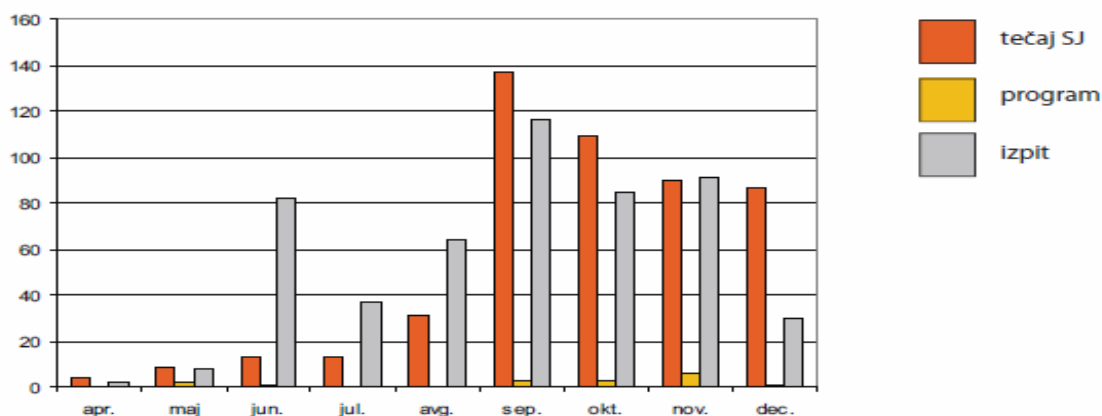
Vir: MNZ, Direktorat za migracije in integracijo, Statistično poročilo 2009

## 10.4 INTEGRACIJA TUJCEV

V letu 2008 je začela veljati Uredba o integraciji tujcev (Uradni list RS, št. 65/08), 1. 4. 2009 pa je bil objavljen Pravilnik o programih za integracijo tujcev (Uradni list RS, št. 25/2009), ki ga je izdalo Ministrstvo za šolstvo in šport. Pravilnik je omogočil brezplačne tečaje slovenskega jezika in programe seznanjanja s slovensko kulturo, zgodovino in ustavno ureditvijo za vse državljane tretjih držav, ki prebivajo v Republiki Sloveniji in izpolnjujejo pogoje, določene z Uredbo, in opravljanje izpita o znanju slovenskega jezika.

Eden od kazalnikov uspešnosti vključevanja tujcev v te programe so potrdila o izpolnjevanju pogojev za vključitev na tečaj slovenskega jezika ali v program seznanjanja s slovensko kulturo, zgodovino in ustavno ureditvijo. Spodnji grafični prikaz kaže zanimanje tujcev za tečaje slovenskega jezika, program seznanjanja in izpit iz slovenskega jezika po mesecih, v tabeli pa je prikazano število prijavljenih za posamezno dejavnost v letu 2009.

**Slika 16: Grafični prikaz po mesecih vključevanja tujcev v program učenja jezika in seznanjanja s slovensko kulturo, ter pristopi k opravljanju izpitov**



Vir: MNZ, Direktorat za migracije in integracijo, Statistično poročilo 2009



**Tabela 3: Tabela po mesecih vključevanja tujcev v program učenja jezika in seznanjanja s slovensko kulturo, ter pristopi k opravljanju izpitov**

|           | Izpit | Slo.jezik | Kultura |      |
|-----------|-------|-----------|---------|------|
| JANUAR    | /     | /         | /       |      |
| FEBRUAR   | /     | /         | /       |      |
| MAREC     | /     | /         | /       |      |
| APRIL     | /     | 3         | /       |      |
| MAJ       | 4     | 8         | 1       |      |
| JUNIJ     | 75    | 14        | 1       |      |
| JULIJ     | 33    | 13        | /       |      |
| AVGUST    | 61    | 18        | /       |      |
| SEPTEMBER | 104   | 134       | 3       |      |
| OKTOBER   | 99    | 132       | 3       |      |
| NOVEMBER  | 104   | 107       | 7       |      |
| DECEMBER  | 33    | 100       | 1       |      |
| Skupaj    | 513   | 529       | 16      | 1058 |

Vir: MNZ, Direktorat za migracije in integracijo, Statistično poročilo 2009

## 10.5 STATISTIČNI PREGLED IZDANIH DOVOLJENJ ZA PREBIVANJE V LETU 2009 IN 2010 NA UPRAVNI ENOTI TRŽIČ

Upravna enota Tržič je v letu 2009 izdala skupno 235 dovoljenj za začasno prebivanje tujca v Republiki Sloveniji.

**Tabela 4: Izdana dovoljenja za začasno prebivanje na Upravni enoti Tržič v letu 2009**

| Dovoljenje za prvo prebivanje | Dovoljenje za začasno prebivanje za družinskega člana državljana EGP in SLO državljana | Nadaljnje dovoljenje za prebivanje | Podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje | Skupaj: |
|-------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|----------------------------------------------|---------|
| 80                            | 12                                                                                     | 7                                  | 136                                          | 235     |

Vir: lasten

Izdanih potrdil o prijavi prebivanja za državljana države članice EGP je bilo 5.

Izdanih dovoljenj za stalno prebivanje na Upravni enoti Tržič je bilo skupno 15.

**Tabela 5: Izdana dovoljenja za stalno prebivanje na Upravni enoti Tržič v letu 2009**

|                                                                                     |                                                            |                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|
| Dovoljenje za stalno prebivanje za družinskega člana državljan EGP in SLO državljan | Dovoljenje za stalno prebivanje za državljan tretje države | Dovoljenje za stalno prebivanje za državljan države članice EGP |
| 9                                                                                   | 5                                                          | 1                                                               |

Vir: lasten

V letu 2009 je Upravna enota Tržič razveljavila 43 dovoljenj za prebivanje državljanom tretjih držav.

Upravna enota Tržič je v obdobju od 01.01.2010 do 30.11.2010 izdala skupno 197 dovoljenj za začasno prebivanje tujca v Republiki Sloveniji.

**Tabela 6: Izdana dovoljenja za začasno prebivanje na Upravni enoti Tržič v letu 2010**

|                               |                                                                                      |                                    |                                              |         |
|-------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|----------------------------------------------|---------|
| Dovoljenje za prvo prebivanje | Dovoljenje za začasno prebivanje za družinskega člana državljan EGP in SLO državljan | Nadaljnje dovoljenje za prebivanje | Podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje | Skupaj: |
| 18                            | 9                                                                                    | 2                                  | 168                                          | 197     |

Vir: lasten

Izdanih potrdil o prijavi prebivanja za državljan države članice EGP je bilo skupno 25.

Izdanih dovoljenj za stalno prebivanje na Upravni enoti Tržič je bilo skupno 32.

**Tabela 7: Izdana dovoljenja za stalno prebivanje na Upravni enoti Tržič v letu 2010**

|                                                                                     |                                                            |                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|
| Dovoljenje za stalno prebivanje za družinskega člana državljan EGP in SLO državljan | Dovoljenje za stalno prebivanje za državljan tretje države | Dovoljenje za stalno prebivanje za državljan države članice EGP |
| 12                                                                                  | 19                                                         | 1                                                               |

Vir: lasten

V obdobju od 1. 1. 2010 do 30. 11. 2010 je Upravna enota Tržič razveljavila 42 dovoljenj za prebivanje državljanom tretjih držav.

Po statističnih podatkih se v Slovenijo priseljuje čedalje več tujcev. Ti prihajajo predvsem iz območja nekdanje Jugoslavije. Zaradi recesije v Evropi pričakujemo v Sloveniji zmanjšanje priseljevanja v našo državo tudi zaradi ukrepov za zmanjšanje brezposelnosti slovenskih državljanov.

## 11 ZAKLJUČEK

Republika Slovenija je uredila vstop, zapustitev in bivanje tujcev z Zakonom o tujcih. V tem zakonu daje tujcem pravna zagotovila za varstvo njihovih pravic in interesov v Republiki Sloveniji ter omogoča svobodo gibanja vsem, ki se v državi zakonito nahajajo, oziroma postavlja pravne obveznosti pristojnih organov za njihovo učinkovitejšo integracijo.

Zakon o tujcih je temeljni predpis, s katerim država nadzoruje in uravnava priseljevanje tujcev na njeno ozemlje in je primerljiv z zakoni o tujcih, ki veljajo v drugih državah članicah Evropske unije. Večina evropskih držav z zakonodajo otežuje vstop tujcem na ozemlje svojih držav kakor tudi pogoje za pridobitev izdaje dovoljenja za prebivanje, kar se neposredno odraža tudi na ureditvi dostopa tujcev do delovnega trga.

Po mojem mnenju bi morala vsaka država ob pomoči strokovnjakov nadzirati priseljevanje tujcev v takšni meri, da bi lahko zagotovila asimilacijo in ohranitev tako mentalitetne kot kulturne in politične enotnosti, vendar obenem ne bi smela preobremeniti trga dela. Predvsem bi se države pri tem morale zavzeti za to, da sprejmejo čim bolj izobražene in sposobne priseljence, ki imajo željo po vključevanju v družbo, v katero prihajajo.

Zakon o zaposlovanju in delu tujcev pa je oblikovan tako, da ga je mogoče uporabiti za zaščito domačega trga in uravnavanja novega pritoka delovne sile.

Delo in zaposlovanje na črno predstavljata tveganje in negativne posledice z vidika socialne države, gospodarstva in –državljana kot posameznika. Negativni vplivi so občutni tako za delodajalce kot delojemalce in tudi za državo, socialno zavarovanje, premoženje ter varnost ljudi in okolja.

Za okrepitev zaščite pravic tujcev, ki so zaposleni ali delajo v Sloveniji, so z novim Zakonom o zaposlovanju in delu tujcev predlagani lažji pogoji za pridobitev osebnega delovnega dovoljenja z veljavnostjo treh let. Osebno delovno dovoljenje z veljavnostjo treh let bo lahko pridobil tujec z najmanj poklicno izobrazbo ali pridobljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo v RS po najmanj 20-mesečni neprekinjeni zaposlitvi pri kateremkoli delodajalcu v RS. Ožji družinski član tujca, ki ima dovoljenje za stalno prebivanje, bo lahko takoj pridobil osebno delovno dovoljenje za tri leta (po veljavnem zakonu pa po dveletnem prebivanju).

Slovenija je z vključitvijo v EU uskladila nacionalno zakonodajo z Evropskim pravnim redom in s tem sprejela načelo prostega pretoka delavcev. Od leta 2006 ne uveljavlja več načela vzajemnosti, kar pomeni, da za vse državljane držav članic velja prost pretok delavcev, ki jim omogoča iskati delo, se zaposliti in bivati v Republiki Sloveniji.

Državljeni tretjih držav smejo vstopiti v Republiko Slovenijo na določenih mejnih prehodih in se morajo pri vstopu v državo podrediti mejni kontroli, ki jo na mejnih prehodih opravlja policija.

Nadzor meje mora biti učinkovit v boju proti nezakonitemu priseljevanju in trgovini z ljudmi ter mora preprečevati grožnjo notranji varnosti, javnemu redu in mednarodnim odnosom držav članic schengenskega območja.

Migracije so postale neizogibna realnost in obenem tudi nujnost današnje družbe, zato je zelo pomembno, kako ta priseljence sprejema. Le uspešno upravljanje migracijskih tokov in spodbujanje integracije priseljencev namreč lahko povečuje pozitivne in želene vplive na ekonomski, družbeni in kulturni razvoj skupnosti in njenih posameznih članov.

Bistvo pravnega položaja tujcev je spoštovanje dveh temeljnih mednarodnih načel, in sicer da ima vsak človek pravico do odselitve in vrnitve v državo svojega državljanstva ter da ima vsaka država suvereno pravico odločati, kdo in pod kakšnimi pogoji lahko vstopi, dela in prebiva na njenem ozemlju, pri čemer mora spoštovati človekove pravice, se izogibati nacionalni, rasni, verski in spolni diskriminaciji ter upoštevati obveznosti, ki izhajajo iz sprejetih mednarodnih pogodb.

## LITERATURA

- BURIAN, Dušan: Schengen v praksi. Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Ljubljana, 1999.
- Mag. DEBELAK, Slavko. mag. RAKOČEVIĆ, Slobodan: Upravnoppravne notranje zadeve. Fakulteta za upravo, Ljubljana, 2006.
- Mag. DEBELAK, Slavko, BERGER, Nataša: Migracije v razširjeni Evropi, XI. Dnevi slovenske uprave. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za upravo, Portorož 2004.
- KOMAC, Miran. Priseljenci. Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana, 2007.
- Konvencija o statusu beguncev v Pravni dokumenti o zaščiti tujcev, prosilcev azila in beguncev, 1999, str. 5.
- MESOJEDEC PERVINŠEK, Alenka: Predpisi o državljanih in tujcih – uvodna pojasnila, ČZ Uradni list RS, Ljubljana, 1997.
- MNZ, september 2009, Vključevanje v slovensko družbo, informacije za tujce.
- MNZ, Direktorat za migracije in integracijo, Statistično poročilo 2009.
- RAKOČEVIĆ, Slobodan: Predpisi o tujcih in azilu, komentar, Uradni list RS, Ljubljana, 1999.
- SSKJ, 2000, str. 29, 38.
- ŽUŽEK, Ivan: Zaposlovanje tujcev I, Gospodarski vestnik Ljubljana 1992/47, str. 78.

## VIRI

- Zakon o policiji (ZPol), Uradni list RS št. 107/2006 – UPB6.
- Zakon o prijavi prebivališča (ZPreb), Uradni list RS št. 9/2001 in 111/2007.
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC), Uradni list RS št. 29/2010.

- Zakon o centralnem registru prebivalstva (ZCRP), Uradni list RS št. 72/2006 – UPB1.
- Zakon o osebni izkaznici (ZOIzk), Uradni list RS št. 100/2005 – UPB1 in 44/2008.
- Zakon o potnih listinah državljanov Republike Slovenije (ZPLD), Uradni list RS št. 3/2006 – UPB1 in 44/2008.
- Zakon o tujcih (ZTuj), Uradni list RS št. 64/2009.
- Zakon o mednarodni zaščiti (ZMZ), Uradni list RS št. 111/2007.
- Zakonik o schengenskih mejah, Uredba (ES), št. 526/2001, Uradni list št. 105.
- Zakon o nadzoru državne meje (ZNDM), Uradni list RS št. 60/2007.
- Uredba o integraciji tujcev, Uradni list RS 65/2008.
- Resolucija o migracijski politiki Republike Slovenije, Uradni list RS 106/2002.
- Resolucija o imigracijski politiki Republike Slovenije, Uradni list RS 40/1999.

#### **VIRI Z INTERNETA**

- Dosegljivo na: <http://www.mnz.gov.si/>
- Dosegljivo na: <http://www.infotujci.si/>
- Dosegljivo na:  
<http://www.policija.si/index.php/mednarodnosodelovanje/sirene?lang=>

## **Priloge**

Priloga 1: Prošnja za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje

Priloga 2: Dovoljenje za prebivanje za družinskega člana slovenskega državljana

Priloga 3: Potrdilo o prijavi prebivanja za državljana EGP



Priloga 1: Prošnja za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje

**REPUBLIKA SLOVENIJA**

.....  
(organ, pristojen za sprejem prošnje)

**PROŠNJA ZA IZDAJO DOVOLJENJA ZA STALNO PREBIVANJE**



|               |                                    |
|---------------|------------------------------------|
| Sprejeta dne: | 11.11.2010                         |
| Št. prošnje:  | Taksa:                             |
|               | <input type="checkbox"/> plačana   |
|               | <input type="checkbox"/> neplačana |

|                                                                                                                                                     |                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|
| 1. EMŠO, če je določena:<br><b>0101001500234</b>                                                                                                    |                                                                          |
| 2. Priimek in ime:<br><b>VZORČNI VZOREC</b>                                                                                                         |                                                                          |
| 3. Priimek pred sklenitvijo zakonske zveze:                                                                                                         |                                                                          |
| 4. Spol:<br><b>MOŠKI</b>                                                                                                                            | 5. Državljanstvo:<br><b>BOSNE IN HERCEGOVINE</b>                         |
| 6. Rojstni datum (dan, mesec, leto):<br><b>01.01.1950</b>                                                                                           | 7. Rojstni kraj (država, kraj):<br><b>BOSNA IN HERCEGOVINA, SARAJEVO</b> |
| 8. Zakonski stan:<br><b>POROČEN</b>                                                                                                                 | 9. Poklic:<br><b>ZIDAR</b>                                               |
| 10. Prejšnje začasno prebivališče v Republiki Sloveniji<br>(naselje, ulica in hišna številka): <b>TRŽIČ, TRG SVOBODE 18</b>                         |                                                                          |
| 11. Sedanje začasno prebivališče v Republiki Sloveniji<br>(naselje, ulica in hišna številka): <b>TRŽIČ, TRG SVOBODE 18</b>                          |                                                                          |
| 12. Datum vstopa na območje Republike Slovenije:<br><b>10.10.2005</b>                                                                               |                                                                          |
| 13. Razlog ali namen prebivanja v Republiki Sloveniji:<br><b>ZAPOSILITEV ALI DELO</b>                                                               |                                                                          |
| 14. Način zagotovitve (viri) sredstev za preživljanje:<br><b>OSEBNI DOHODEK</b>                                                                     |                                                                          |
| 15. Dokazilo o zdravstvenem zavarovanju:<br><b>ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE</b>                                                       |                                                                          |
| 16. Vrsta in številka potnega lista oziroma druge listine,<br>datum in kraj izdaje ter njena veljavnost: <b>P A00555555 10.10.2009 – 10.10.2014</b> |                                                                          |
| 17. Datum vložitve prošnje:<br><b>11.11.2010</b>                                                                                                    | 18. Podpis prosilca:                                                     |

Izpolni uradna oseba:

|                                               |                |
|-----------------------------------------------|----------------|
| Številka izdane tiskovine<br>oziroma odločbe: | Datum izdaje:  |
| Opombe:                                       |                |
| Prošnjo sprejel:                              | Prošnjo rešil: |

V postopku bo organ po uradni dolžnosti pridobil naslednje podatke:

- o dovoljenjih za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji,
- o delovnem dovoljenju v Republiki Sloveniji,
- o obveznem zdravstvenem zavarovanju v Republiki Sloveniji, kadar tujec pri dokazilu o zdravstvenem zavarovanju navede, da je v Republiki Sloveniji obvezno zdravstveno zavarovan,
- iz matičnega registra Republike Slovenije o rojstvu ali sklenjeni zakonski zvezi tujca na območju Republike Slovenije, oziroma o drugih matičnih dejstvih, če so vpisana v matični register,
- podatke iz kazenske evidence Ministrstva za pravosodje Republike Slovenije,
- podatke iz evidenc o prekrških, ki jih vodijo pristojni organi v Republiki Sloveniji,
- ali je zoper tujca v Republiki Sloveniji uveden kazenski postopek ali postopek o prekršku pri pristojnih organih v Republiki Sloveniji.

Priloga 2: Dovoljenje za prebivanje za družinskega člana slovenskega državljana

**REPUBLIKA SLOVENIJA**  
**REPUBLIC OF SLOVENIA**

Serijska številka  
Serial number **ES0014784**

**DOVOLJENJE ZA PREBIVANJE ZA DRUŽINSKEGA ČLANA SLOVENSKEGA DRŽAVLJANA**  
**RESIDENCE CARD OF A FAMILY MEMBER OF SLOVENIAN CITIZEN**

**VRSTA DOVOLJENJA**  
**TYPE OF PERMIT**

**PRIIMEK**  
**SURNAME**

**IME**  
**NAME**

**DRŽAVLIANSTVO**  
**NATIONALITY**

**DATUM ROJSTVA**  
**DATE OF BIRTH**

**VELJA DO**  
**VALID UNTIL**

**SPOL**  
**SEX**

**DATUM IZDAJE**  
**DATE OF ISSUE**

**PRISTOJNI ORGAN**  
**COMPETENT AUTHORITY**

Priloga 3: Potrdilo o prijavi prebivanja za državljana EGP

 **REPUBLIKA SLOVENIJA**  Serijska številka / Serial number **ER0009365**

**POTRDILO O PRIJAVI PREBIVANJA ZA DRŽAVLJANA EGP**  
**REGISTRATION CERTIFICATE - EEA CITIZEN**

**PRIIMEK**  
SURNAME

**IME**  
NAME

**DRŽAVLIANSTVO**  
NATIONALITY

**DATUM ROJSTVA**  
DATE OF BIRTH

**SPOL**  
SEX

**VELJA DO**  
VALID UNTIL

**DATUM IZDAJE**  
DATE OF ISSUE

**PRISTOJNI ORGAN**  
COMPETENT AUTHORITY

**NASTOV A RS**  
ADDRESS